СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 91. Джерзі Сіті, Н. Дж., середа, 20-го квітня 1938. No. 91. Jersey City, N. J., Wednesday, April 20, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": Bergen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: Bergen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВАГНЕР ЗА "ЕКОНОМІЧНУ ДЕМОКРАТІЮ"

ОЛБАНІ. — Сенатор Вагнер на конституційній конвенції в Олбані заявив, що теперішною проблемою справжніх демократів є не лиш дбати про те, щоб з боку уряду не прийшло до якого небудь обмеження свободи і накинення диктатури, але також, щоб не прийшло до того з боку економічних чинників. „Загроза свободі нині випливає з нужди і з почуття непевности, з хвороби і безпритульности, зо суспільних і економічних відносин", говорив Вагнер.

ПРЕЗИДЕНТ ПОМИЛУВАВ ТАВНСЕНДА.

ВАШИНГТОН. — В моменті як д-р Тавнсенд, що проповідує пенсію для старих людей, опинився за зневагу конґресового комітету на порозі арешту президент Рузвелт помилував його і дарував йому кару. Д-р Тавнсенд був з того дуже задоволений, але заразом заявив, що він готов був вже відсидіти 30 днів арешту і „їсти свинину з горохом". Крім того він узброївсь у пишучу машину і задумував писати там свої спогади. Увільнення наступило внаслідок заходів кількох конґресменів і сенаторів, які були переконанні, що відсидження в тюрмі скріпить повагу Тавнсенда. Конґресмен Бел оправдував Тавнсенда в той спосіб, що „на нього мають непереможний вплив люди сильнішого характеру і більшої інтелеґенції ніж він сам".

КАЖУТЬ, ЩО АМЕРИКАНСЬКА ФЛЬОТА СЛАБА.

ВАШИНГТОН. — Сенатський морський комітет вніс жадання до сенату, щоб він ухвалив 1,156 міліонів долярів на розбудову фльоти, бо американська фльота є відносно слаба і ворог міг би її легко розбити на отвертому морі. Комітет також твердив, що Англія і Японія розбудовують тепер свої фльоти скільки хотять. Завданням американського уряду є удержувати свою фльоту на рівні з англійською, а у відношенні до японської пять кораблів американських до трьох японських.

РОБІТНИЧІ БЕЗПОРЯДКИ В ФЛІНТ.

ФЛІНТ (Мішіґен). — У місцевих фабриках автомобілів біля пять тисяч робітників перестало працювати, внаслідок того, що юнійні провідники хотіли стягати від робітників юнійні вкладки і ніхто не заплатив того не впускали до фабрики.

ХЕМІЧНИЙ ПРОМИСЛ ПЛЯНУЄ РОЗБУДОВУ.

ДАЛЛЯС. — Американське хемічне товариство подало до відома, що воно плянує по ріжних містах Америки будову нових фабрик хемічних виробів, а також розбудову старих фабрик. В ті підприємства воно задумує вложити сто міліонів долярів. Але представник цього товариства відразу зазначив, що та розбудова залежатиме від певних обставин, в першій мірі від того, як до того поставиться уряд. Товариство вже давніше хотіло розпочати ту розбудову, але все боялося великих податків з боку уряду. Рівночасно представник товариства зазначив, що хемічний промисл в Америці ще не є якслід розвинений і він міг би затруднювати ще багато більше людей. Найважнішим біжучим завданням хемічного промислу буде виріб автомобілової ґазоліни з ґазу. Ґаз можна перемінювати в плинну ґазоліну.

БОЖЕВІЛЬНІ НА ВИСОКИХ СТАНОВИЩАХ.

НЮ ЙОРК. — В Ню Йорку гостює професор Единборського університету, Дейвид Гендерзон. Він дав відчит про духові недуги і сказав, що нині на високих становищах в ріжних галузях суспільного життя трапляється чимало таких людей, що їх можна зачислити до божевільних. Вони навіть бувають дуже здібні і виконують корисну роботу. Але поприте вони також поповнюють шкідливі вчинки, які можна назвати злочинами. Та за це вони фактично не є відповідальні, бо вони є просто божевільні.

СМІЄТЬСЯ З АМЕРИКАНСЬКОГО „РАДИКАЛІЗМУ.".

НЮ ЙОРК. — Герберт Морізон, член англійського парляменту, а також голова лондонської міської ради, на відчиті в Ню Йорку сказав, що англійська консервативна партія є більша поступова і „радикальна" ніж президент Рузвелт зо своїм „новим розділом". Морізон є членом партії праці і противником консерватистів. Він казав, що американці під оглядом суспільного поступу стоять ще далеко позаду Англії.

АРЕШТУВАЛИ 18 РАКЕТІРІВ.

НЮ ЙРК. — Нюйорська поліція арештувала 18 ракетірів, які при помочи терору старалися здобути контракти малювання нюйорських шкіл. За це малювання нюйорські школи платили річно півтора міліона долярів.

ПІДПИСАННЯ АНГЛІЙСЬКО-ІТАЛІЙСЬКОГО ПАКТУ.

Ця радіофотоґрафія, вислана з Риму до Ню Йорку, показує справжню сцену підписування цього пакту, що привертає мир між Італією й Англією. За Англію підписав пакт лорд Перт, що стоїть по середині, а за Італію граф Чіяно, що стоїть по правій руці. Над ними статуя „Окрилена Перемога".

ХТО ЦЬКУЄ Й ПРОВОКУЄ?

Перемиський „Український Бескид", пише „До чого доводить самоволя теперішніх „керовніків" шкіл, свідчить найновіший факт в Красній, пов. Коросно, на Лемківщині. Керовник, не маючи вже відваги штовхати в прірву нашого священика, як це роблять його „браця" на сході, в заженій ненависті до священика мститься в той спосіб, що позабирав шкільним дітям біблії укладу о. Гірняка, апробовані трьома нашими Преосв. Ординаціятами. Дітям велів упоминатися звороту грошей у священика. Чи це не провокація? От яка цвітка виросла на полі п. Войцеховского. Протектор „почціве русінуф" — І. К. Ц. нехай вишле свого делеґата в терен від села до села, а переконається, хто наших священиків провокує. Цей факт певно лише освідомить населення Красної".

1,206 УКРАЇНЦІВ ВИЕМІҐРУВАЛИ МИНУЛОГО РОКУ ДО КАНАДИ.

Еміґрація до Канади минулого року досягла числа 15,101 осіб. У порівнянні з попереднім роком ця еміґрація збільшилася 29.7%. Число еміґрантів з Польщі було 1,858 осіб, в тому українців 1,206, а поляків 632. В 1936-му році прибуло з Польщі до Канади 1,179 осіб, в тому 801 українців, а 738 поляків. Збільшення еміґрації з Польщі було минулого року 33.3%.

ДВОГОЛОВЕ ТЕЛЯ.

На фармі Й. Райта, недалеко Барґед, Альта., вродилось недавно теля з двома головами. Має воно 4 очі і 4 вуха. Ссе воно одним писком або обома на переміну або одночасно обома без жадних труднощів. Теля вже зовсім нормальним життям і цілком тим не бентежиться, що має дві голови.

АВТО, ЧИ ЗАЛІЗНИЦЯ?

Інжинір Штравс, делеґат англійського міністерства комунікації, обіжджає під цю пору Европу, щоб усюди прослідити, як працюють залізниці та інші комунікаційні засоби. У розмові із співробітниками французьких часописів Штравс заявив, що всупереч загальній думці авто не стане грізним суперником залізничих поїздів. Його застосування для перевозу пасажирів дуже обмежене. Обмежена теж і його скорість. Найшвидші автокари не можуть робити більше, як 90 км. на годину. Більша скорість стає небезпечна для гумових коліс. Найновіші льокомотиви німецьких залізниць перевищили на пробних виїздах скорість 200 км. В Англії віддаль Лондон — Нюкесл переїжджають пасажирські поїзди зо скорістю 173 км. на годину. Коли всі залізниці перейдуть на електричну енерґію і поїзди дістануть аеродинамічну форму, тоді пересічну скорість можна буде збільшити на 30 відсотків. Іншими словами, на рейках можна буде осягати такі скорости, які досі доступні тільки летунству.

Притому вирине — на думку Штравса — тільки одна конечність: при величезній скорості поїздів шляхи не зможуть мати віражів, лиш будуть — по змозі — йти в якнайпростіній лінії.

НОВА ПОДОРОЖ ДО ПІВНІЧНОГО БІҐУНА.

Вісім англійських учених вибираються у травні ц. р. під проводом проф. Коха на великім німецьким гидропляні до північного біґуна, щоб дослідити підбіґунові околиці між північно-східним побережжям Ґренляндії і Шпіцберґену. Залога гидропляну буде складатися з двох англійських морських летунів, двох механіків, 2 радіотелеґрафістів і шістьох осіб обслуги.

НЕПРИЄМНА ПРИГОДА ПАНКА З КРАКОВА У ЛЬВОВІ.

Представник краківської фірми, 54-літній маґістер Каз. П. приїхав до Львова і задержався автом на Академічній, щоб заманити до авта на прогульку якусь даму. Багато пань проходило коло авта, але пан Каз. П. мусів довго чекати, аж знайшлася одна 26-літня Ядвиґа З., що рішилася всісти до згаданого авта й проїхатися поза місто. Їздили аж десь поза Стрийський парк, а опісля панок відвіз даму на вул. Листопада. Справа не попалаб на сторінки преси, якби не те, що незабаром згаданий добродій ствердив, що йому щезла золота шпилька з перлою й з брилянтиками з кравтки. Добродій звернувся до поліції, а та привела незабаром п. Ядвиґу. Особиста ревізія не дала ніяких доказів, аж відчинили її торбинку й побачили в ній помаранчі, а в одній помаранчі вбиту шпильку. Проти п. Ядвиґи зладили донос до суду.

ЗАРУЧИВСЯ КРАДЕНИМ ПЕРСТЕНЕМ.

Власниця реальности й ресторану А. Поврозна у Львові повідомила поліцію, що хтось покрав у неї біжутерію. Підозріння впало на двох молодих бувших субльокаторів пошкодованої, а це двох студентів: Бол. Пікґарта, що за ним вислали стежні листи за фальшування й крадіж грошей з пушки Ль. О. П. П., та Н. Куліковського, студента університету, якого недавно були арештували в звязку з невдалим замахом на Жид. Акад. Дім. Устійнили, що оба студенти крутилися в найкращому товаристві. Пікґарт виступав як Лашкевіч-Новіцкі, дідич з Вильна. Він заручився у Львові з панянкою з першорядної родини. Свою „нареченій" доручив перстень, вкрадений у Поврозної. Тепер арештували Пікґарта в Вильні, а Куліковского в Городні.

ВИВЛАСНЕННЯ НЕВРОЖАЙНИХ ЗЕМЕЛЬ.

Комітет саскачеванської леґістури ухвалив законопроєкт, що зветься „Акт Використання Землі", який дає право провінціяльному урядові на вивласнення земель, які він уважає за невідповідні під управу. На основі цього закону іменована урядом рада буде мати право обернути неврожайні землі на пасовища або на якусь іншу ціль, а гроші, одержані з ужитку тих земель, ужити на поліпшення фарм або наводнюючі ціля.

ШКОЛИ МУСЯТЬ ПЛАТИТИ ВІДПОВІДНО ДО ШКІЛЬНОГО АКТУ.

Суддя дистриктового суду, Бюрі, видав оречення, що албертійські (Канада) шкільні округи мусять платити вчителям таку платню, яка є означена Шкільним Актом, а той акт означив найменшу платню для вчителів $840 річно. Суддя вирішив, що коли вчитель згодився при підписуванні умови з тростісами вчити за меншу платню як ту, що визначена законом, то така умова не має важности.

КАРАЮТЬ УЖЕ ЗА ПРОДАЖУ КАЛЕНДАРІВ

ЛЬВІВ. — „Діло" (ч. 72) подає оригінальний польський текст „карного наказу", виданого повітовим старостою в Луцьку (Волинь), яким покарано Макара Максимюка, селянина з Боголюбів, за продажу стінного календаря, виданого українським протиалькогольним товариством "Відродження". Наказ видано дня 9. березня 1938 р.

ПЕРШЕ ПУШКІН, А ПОТІМ МОЖЕ Й ШЕВЧЕНКО.

КИЇВ. — Ідуть завзяті приготування до будови памятника російському поетові Пушкінові. В Києві вирішив уряд УССР поставити також і памятник Тарасові Шевченкові. Рішення запало ще 1935 року. Та памятника ще досі нема.

„ЖИДИ ГЕТЬ — З ПОЛЬЩІ".

ЛЬВІВ. — Польський часопис „Ютро Праци" пише в статті „Ніж у спину" про поведення жидів підчас останнього польсько-литовського конфлікту. Пише, що жиди своїм „зловіщим шварґотінням" сіяли паніку,та що тепер нема вже ніякого сумніву, що Польща не може рахувати на жидів. І тому домагається, щоб завести торговельний бойкот на жидів, та відібрати їм концесії. Автор статті пише далі, що тепер уже „навіть сліпі прозріли", хто є жиди і що є жидівське „жирування на демократії, свободі й рівності". І тому треба скінчити з тими „кільканацять жидами-леґіоністами", що то ніби обороняли Польщу, бо „сьогодня є одна правда: „Жиди вон з Польщі". Далі автор пояснює, що у „хвостах" перед касами стояли в критичнім для Польщі часі не тільки ті жиди, що мали в касах гроші, але й ті жиди, що там грошей не мали, а стояли тому, щоби ширити в Польщі паніку. І ось тому, кінчить автор, „не вільно толерувати жидів у Польщі".

ВЖЕ Й ЦЕ ЇМ НА ЗАВАДІ.

ЛЬВІВ. — „Діло" (ч. 73) подає, що львівський маґістрат вислав до Видавництва „Неділя" письмо, яким вимагає, щоб видавництво зняло до 8 днів свою таблицю, що є при брамі в Ринку ч. 5, бо вона мовляв „ошпеца оточене". А в дійсности це є артистично вироблена табличка з чорного шкла зо золотим написом. Але має та табличка одну хибу: вона вписана по українськи. Поприню мусять переходити ріжні прогульки „польських дзеці". І от це є причина, чому маґістрат наказав зняти ту таблицю, хоч довкола неї є повно польських і жидівських табличок, що є глумом над естетикою і культурою. Але то „що іннего"...

МОЛОДИЙ НАШ ВІРТУОЗ.

ЛЬВІВ. — Перед мікрофоном львівського радія виступав дня 7. квітня наш 15-літній пяніст-віртуоз Северин Ярослав Сапрун. Грав композиції Баха, Бетовена і Зауера.

ЩЕ БУДУТЬ ДАЛІ ЧИСТКИ.

МОСКВА. — „Правда" і „Ізвестія" заповідають, що „чистка" ще не скінчена, бо ще є заховані „вороги народу" в промислі й в армії. Є відомости, що саме тепер арештовано 7 високих офіцирів.

ЮГОСЛАВІЯ ЗАДОВОЛЕНА.

БІЛГОРОД. — Югославські правлячі круги вдоволені, що вже нема Австрії. Кажуть, що таким чином скінчена вже також історія з Габсбурґами. А тим самим хорвати вже не будуть числити на відірвання від Югославії й злуку з Австрією і Габсбурґами. І тому скорше погодяться з сербами.

ЧЕРВОНІ В НЕБЕЗПЕЦІ.

АНДАЙ (Франція). — З еспанського фронту надходять недобрі для червоної армії вісти. Війська ген. Франка здобули місто Тортозу і окружили якіх 20,000 жовнірів червоної армії. Для окружених, як кажуть, нема майже рятунку. Між ними є також американські й англійські частини добровольців, що пішли помагати червоному еспанському урядові.

В ПАЛЕСТИНІ БОРОТЬБА.

ЄРУСАЛИМ. — Араби далі ведуть терористичну акцію, звернену проти жидів. З арабами розпочало англійське військо справжню війну. В останніх двох днях вбито при сутичках 62 арабів.

ПАПА БЛАГОСЛОВИТЬ ҐЕН. ФРАНКА.

ВАТИКАН МІСТО. — Папа Пій XI. вислав спеціяльне благословенство для ґен. Франка, відповідаючи на його подяку за канонізацію ще одного еспанського святого. Папа відповів, що „пересилає апостольське благословенство, виливаюче з глибини серця".

ПРИБУВ З ҐДАНСЬКА.

ІНСБРУК. — Виявилося, що як німецькі війська вступили на австрійську землю, щоб тим зазначити прилучення Австрії до Німеччини, то привіт в Інсбруку відбирав від війська д-р Грайзер, націстичний президент міста Ґданська.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДАЄ ПОЧЕСТЬ І ЗАРОБІТОК

Багато наших людей є без роботи. І то довгими місяцями. Та є багато таких, що довгими роками не мають постійної праці, бо мають роботу тільки час від часу. Значить як в одному так і в другому випадкові мають ті люди багато вільного часу, з яким не знають що робити. І буває ще часто так, що найдовше залишаються без праці такі, що виказують певні спосібности, що здавалосьб люди енергійні, роботящі, підприємчиві.

Дивлячись на таке явище з боку народньої праці, якої у нас так мало, можна припускати, що коли маємо так багато людей, що цілком не працюють, або працюють частинно, то певно маємо тепер багато народних працівників. Отже з безробіття властиво повиннаб народня справа користати, бо безробітними можна виповнювати кадри тих, що їх бракує на ріжних ділянках народньої праці. Та так не є. Безробіття ще відтягає людей від народньої праці, а спрямовує енергію безробітних тільки в одному напрямі: шуканні за працею. До певної міри це є природнім явищем, бож людина повинна заробити на життя для себе і своєї родини. І тому ми виходимо саме з цього природнього становища, коли хочемо затягнути велике число наших безробітних до народньої праці, за яку будуть плачені, з якої можуть у многих випадках навіть робити життя, а яка то праця, хоч плачена є заразом дуже почесною і культурною працею, а крім того ще й патріотичною.

Легко догадатись, що маємо тут на думці в першій мірі працю для У. Н. Союзу. Бо тільки подумати: Чому це є так, що так багато є тепер у нас розумних і освічених людей без праці, а так мало запрягає свої сили на те, щоб заробити дещо гроша такою чесною і патріотичною працею як приєднування нових членів до У. Н. Союзу? Колись вважалося таку працю великою почестю. Кожний свідомий українець вважав своїм обовязком її виконати. І очевидно безінтересовно. А тепер У. Н. Союз знайшовся в такім щасливім положенні, що може за таку працю добре заплатити, а назагал іще є так мало тих, що з такої пропозиції користають. Ходять без праці, нарікають, світом нудять, і хоч розумні, а не беруться за розумну і добру працю. А якеж тут величезне поле до праці! Таж в У. Н. Союзі є всього понад 31,000 членів. А деж є сотки тисяч нашої іміґрації? Чиж це не є вдячне поле до праці, й то як для старших так і для тих молодших, що повні молодечої енергії?

А чи не взятися тій освіченій молоді й за те, щоб українська книжка ввійшла в українську хату? В старім краю безробітна молодь бере книжки в мішки, на плече, і в села. Чи не можнаб щось подібного й тут зачати робити? Прецінь українські книжки, й то гарні й добрі, лежать тисячами на складах, бо нема кому їх „розіпхати" між наших людей. А прецінь і тут можнаб гарно заробити. А те саме є і з нашими мистецькими виробами.

ФРАНЦІЯ В ТРУДНОЩАХ

„Гетьмани, гетьмани, якби то ви встали!!"... Колиб сталося чудо, і старий Жорж Клемансо або Реймон Поанкаре могли встати з своїх могил, то вониб не пізнали ані Европи, ні своєї батьківщини Франції. Поанкаре — це був той, що готував Францію до світової війни, Клемансо — це той, що при кінці великої боротьби народів стояв на чолі французького уряду і своєю незломною волею примусив навіть маловірів вірити в остаточну перемогу. Клемансо був головним діячем мирової конференції в Парижі, як перекраяли мапу світа згідно з його плянами. Був це вісімдесятьлітній фанатик великої Франції, „останній якобінець", як про нього казали. Він умів любити, але більше в ньому було ненависти до чужих, нерез надмірну любов до своєї батьківщини Франції. Відомо, що послів німецької республіки, які прибули 1919 р. до Парижу на мирову конференцію, цей несамовитий дід зустрів словами: „Година розплати настала"! Як факт, оповідають, що Клемансо, коли Україна підписала з Німеччиною і її союзниками мир в Берестї, сказав: „Україна заслужила нашої погорди, але прийде час, що вона діжде нашої пімсти". І треба зазначити, Клемансо додержав слова. Він всяким способом не допускав, щоб українська справа вийшла на міжнародній форм, і піддержував ворогів України — Польщу та Росію.

Тепер, через 10 років після смерти Клемансо, від Версайського договору не лишилося нічого. Польща, яку він так підпирав і годував тілом і кровю сусідніх народів, показала повну невдячність до Франції і йде в спілку з Німеччиною. Юґославія запобігає ласки Італії та Німеччини, а Еспанія ґен. Франка явно йде за віссю Рим—Берлін. Німечина та Італія показують значний приріст людности, а Франція стоїть на місці, її населення не росте. Колиб не численна еміґрація — італійська і словянська, то французьке населення ужеб показувало зменшення.

В цих обставинах цілком зрозуміло, чому Франція так дорожить миром і не рішається на рішучі кроки в міжнародній політиці.

Крім цих популяційних труднощів Франції є ще труднощі внутрішньої політики, які гальмують мілітарну силу цієї держави. Коли у Франції до влади прийшов уряд Блюма, то були проведені деякі реформи на користь робітників. Був, між іншим, заведений 40-годинний тиждень праці. На ці реформи капіталістична кляса відповіла зовсім непатріотично: почалася масова втеча золота з Франції. Уряд мусів провести часткову девалюацію, але напад капіталістичних спекулянтів на франк не спинився. Зниження ціни грошей викликало дорожнечу. Робітники мирним шляхом і страйками домагалися збільшення платні. Як рівняти з положенням перед 1936 роком, то французькі робітники тепер менше можуть купити за свої зарібки, ніж раніше. Таким чином єдиний здобуток робітників у Франції лишився 40-годинний тиждень праці. Напружена міжнародня ситуація не сприяє тому, щоб цей здобуток був певний і тревалий. Фабриканти нарікають, що вони не можуть давати дешевих товарів, бо через скорочений час праці робітники менше виробляють. Крім того чути голос воєнної індустрії, яка тепер має дуже велику вагу. Говориться, що при 40-годиннім тижні воєнна промисловість не може задовольнити потреб армії. Французький уряд є дуже заінтересований у тім, щоб воєнна індустрія працювала повною парою. Тому вже тиждень праці продовжено. Але ці заходи уряду зустрілися з несподіваним опором серед робітництва. Голова французьких робітничих юній Жуо йде назустріч побажанню уряду, але серед робітників чути голоси, що не треба слухати провідників і стояти на попередньому. 26. березня Жуо хотів говорити на вічу в паризькім передмісті Монруж, але криком і свистом йому не дали говорити. Встає питання — хто це робить? Жуо — соціяліст, але в французьких юніях члени також комуністи. Щоб здобути собі популярність у масах, вони виступають, як „оборонці пролетаріяту" перед „соціял-зрадниками". Це — знайома картина. Комуністи складать відповідальність за непопулярні розпорядки уряду на соціялістів, хоч самі розуміють добре, що викликаючи заколот, руйнують військову силу Франції — союзниці СССР. Ця двоїста гра французьких комуністів іде з благословення Москви. Хоч Сталін проголошує себе за „демократа", одначе стара звичка — руйнувати демократичний лад, де тільки можна, у нього сидить міцно в голові. Це так як у того богослова Халяви з Гоголевого оповідання, що „застарою звичкою потяг стару підошву", що лежала на лаві в шинку...

В. Г.

УКРАЇНА ТА ЛИТВА

Наш нарід мав взаємини з Литвою ще в княжих часах. Спершу були вони ворожі. Литовці мали тоді ще дуже низьку культуру. Жили в лісах і часто нападали для грабунку на сумежні українські землі. Наші князі мусіли разураз ходити на них війною. Найбільше дався їм у знаки наш славний галицько - волинський князь Роман Мстиславич. Він нищив литовців у походах, а полонених уживав до тяжких робіт. Тому то про князя Романа говорили, що він „Литвою оре". Вбога Литва не мала чим платити йому данини, то платила березовими мітлами.

За Романового сина, короля Данила, почалися вже приязні взаємини з Литвою. Сини короля Данила женилися з дочками литовських князів і навпаки литовські князі женилися з українськими князівнами. Через те Литва підпала під вплив вищої української культури. Сини литовських князів і княжичів, що їх матері були українки, були похрещені в українських церквах, хоч їх батьки були ще погани. Навіть пізніший польський король Ягайло був спершу охрещений в українській церкві та мав імя Яків. І взагалі аж до Люблинської унії Литва була під українсько - білоруським впливом. Обі ці народности вживали тоді одної літературної руської мови, що виробилася більше під впливом живої білоруської мови. В цій мові були списані закони т. зв. „Литовський статут", литовсько-руські літописи й усе урядування велося руською, не литовською мовою. Тому в тих часах писали:

„Польща квітнет лаціною,
Литва квітнев рущиною.
Без той в Польщі не пре-
будеш,
Без той в Литві блазнем
будеш".

(В Польщі ще тоді культурною і урядовою мовою була латинська, не польська. Польську мову вважали простою).

Таксамо й багато литовських бояр, як прийняли християнство в грецькому обряді, пройнялися були українською, чи білоруською культурою та стали українцями чи білорусинами. Такі напр. князі Корецькі, Вишневецькі, Санґушки, Радивили й інші, це все були потомки литовських князів. І були вони з переконання русинами. Аж пізніше, вже після Люблинської унії перейшли вони на римо-католицьку віру та попольщилися.

Через те взаємини їх із українцями ослабли і відновилися аж під кінець XIX. століття, коли литовська інтеліґенція зачала знову вертатися до свого народу. Литовські студенти перед світовою війною приїздили навіть до Львова, щоб зазнайомитися з українським життям і робили реферати у львівській „Академічній Громаді" про життя та культурні змагання свого народу.

У ще тісніші взаємини ввійшли литовці з нашим народом в часі по упадку російського царату в краю та на еміґрації. І тепер литовці відносяться приязно до нас і наших змагань. Таксамо приязно відносяться вони й до змагань білорусинів. В інтересі українців є вдержувати приязні відносини, в краю і на еміґрації.

ПОЛЬСЬКИЙ СОЙМ ЯК „ПАЛАТА ВОВЧИСТАНУ"

(З українського гумору)

Коли брати під увагу польський сойм і ту „охорону", яку в нім має український нарід, який Польща вважає за „баранів", які має зїсти, то найкраще це можна віддати тим „законом", що його оголосив у своїм часі львівський гумористичний часопис „Комар". Звучить він ось так:

Закон про охорону баранів, виданий парляментом вовчого королівства, Вовчистану

§ 1.

Тому, що вовки нарікають від довшого часу на злий харч і обвинувачують за це баранів, які у відповідній скількості не дають себе добровільно пожирати — Висока Палата Вовчистану рішила, взявши в оборону вовків та маючи на увазі добро баранів, цю справу в ось такий спосіб поладнати:

§ 2.

Першзавсе пригадується зайвий раз баранам, що їх призначенням є і буде на будуче дати себе пожирати вовкам. Цей відвічний звичай ось тут законно потверджується.

§ 3.

Щоби не було ніяких зловживань, вовки обовязані повідомлювати заздалегідь баранів, скільки їх мають намір зїсти, а це на те, щоби барани не мали ніяких сумнівів щодо скількости й мали змогу до цього відповідно приготовитися. Пожирання і стриження баранів відбуватиметься безперервно цілий рік, з винятком свят.

§ 4.

Проти всяких занедбань зо сторони баранів вільно вовкам вносити жалоби до компетентних властей.

§ 5.

Уряд для охорони баранів складатиметься з вовків. Від рішень цього уряду нема ніяких відкликів і ніякі правні засоби проти цих рішень не є допускаємі. Становища в цьому уряді є почесні, однак урядовці братимуть відповідні платні, бо брати платню з почестю — річ приємна й віддавна практикована.

§ 6.

Барани обовязані тримати порядок в приміщеннях, відданих їм до вжитку з ласки вовків та відповідають за всілякі ушкодження, зроблені як вовками, так і баранами.

§ 7.

Кожний баран відповідає за те, коли захворіє та здохне, заки його зїсть вовк.

§ 8.

Барани обовязані самі оплачувати сторожу, що їх пильнує та уладження, що облегчують вовкам пожирання баранів. Також відповідають за те, коли в наслідок худоти або інших недомагань баранячого мяса, стрінула би вовків яканебудь неприємність, чи ухиблення.

Я. Голубецький.

ПОРАДИЛИ СОБІ

(Оповідання).

(6)

— Нема нічого злого, що не вийшло би на добре. Як меду нема, то не будуть пити. На весіллю буде менше пяних. Нехай пють пиво.

В шинку Наріжного Яцко далі сидів при своїй фляшці, гадаючи, що Ганка таки надійде. Та вона не приходила, бо навмисно знайшла собі роботу в пекарні. До шинку ввійшли два парубки, знайомі Яцка. Маючи вже досить меду в голові і не знаючи, що зробити з розпочатою фляшкою, Яцко запросив їх, щоби помогли йому фляшку випорожнити. Повторяти запросин не треба було. Парубки присілися до Яцка і по хвилі фляшка була порожна. Яцко встав, підійшов до Наріжного, заплатив за мід у фляшці і за мід, який брав до хати.

— А не забудь барилку віддати! — пригадував Наріжний.

В тій хвилі до шинку вбігла Ганка, кажучи до Яцка:

— Твої коні чогось то іржать і кусаються.

— Мабуть їм вже навкучилося стояти на подвірю і так довго дожидати мене, — сказав Яцко і вийшов.

— Добре, що той вже пішов! — промовив Наріжний. — Він, як та хмара, наряджена громами. В кожній хвилі може блиснути і гримнути.

Вийшовши на подвіря, Яцко упорядкував помотану упряж, взяв у руки віжки і вивів коні на вулицю. Там сів на сани і коні рушили чвалом. Коні гнали як вітер. При тім іржали, пирхали і один одного хапав зубами. Яцко, хоч не дуже тверезий, зрозумів, що такого розгону, на битім шляху сани готові не видержати. Він силкувався віжками здержати коні. Не помагало.

— Що нині з вами?! — крикнув. — Чи ви лихим опутані?

Стягнув коні батогом і сильно сіпнув. Ті коні батога взагалі не любили. Тепер один з них став дуба і добру хвилю танцював на задніх ногах, держачися просто, як свічка. При тім іржав так, що аж в ухах кололо. Яцко стягнув ще раз батогом. Коні пустилися вперед як божевільні. Яцко знав, що як сани вдарять об дерево або стовп, то люди будуть збирати його кости. Він пустив віжки, взяв мішок, випханий сіном, який лежав на дошці, щоби мягко було сидіти. Держачи його перед головою і грудьми, задом зсунувся з саней. Як би не той мішок з сіном, то був би більше не встав. Так люди знайшли його, лежачого без тями, і завезли до хати. Сани лежали кусниками, розкиненими на дорозі аж до села. Коні з порозриваною упряжжю завзято іржали, бігаючи по чужих нивах. Люди ледви спіймали їх і привели до Бендика.

У Наріжного також діялося щось таке, чого люди ще не бачили і не чували. Свині на подвірю стали страшно квичати, бігати, підскакувати, качатися.

— Наші свині танцюють і співають! — крикнула одна наймичка, вбігаючи до пекарні.

Хто був у хаті, вибіг на подвіря, дивитися на ту чудасію. Свині справді дуріли. Витягали рила до неба і квікали; скісно перекручували голови і скоса позирали на товаришки, на людей і квікали; одна одній давала стусана у бік і обі квікали; перескакували одна через одну і переганялися; одна втікала, друга здоганяла її і писком хапала за хвіст; одна підвелася на задніх ногах, передні сперла на колінах наймички. Стоячи так, наставила до наймички рило і хрунькала.

Наріжний не знав, що свиням сталося. Гадаючи, що то може гарячка від якоїсь хороби, побіг до ветеринаря. Та на біду ветеринар поїхав на якусь комісію і не було надії, щоби ще нині вернувся. Потерпаючи, що безроги завтрішнього дня не дожиють, або розвинеться якась така недуга, що ветеринар прикаже безроги повбивати і, поливши нафтою, закопати, Наріжний зробив їм смерть таки зараз: зарізав шість безрог!

— Що то за бочка лежить під вашим парканом? — спитав сусід Наріжного, увійшовши до шинку.

— Яка бочка, де лежить? — спитав Наріжний.

— Бочка така, як всі ваші бочки на мід. Лежить там, де потік впливає на ваше подвіря.

Наріжний взяв шапку і пішов подивитися.

— То бочка, котру нині купив Гарасим Навчук. Та вона була повна меду. Тепер, бачу, вона порожна.

Наріжний викотив бочку на дорогу, оглянув її і каже:

— Отся клепка заломана. Цею дірою виплив увесь мід. Я не потрібно побив мої свині. Вони були пяні, бо рили в потоці і пили воду з медом.

Наріжний був цікавий, яким способом бочка знайшлася в тім місці, тай порожна. Ще цікавіший був, що сталося з Гарасимом. Він чейже повинен був прийти і сказати, що куплена ним бочка втекла йому.

Наріжний приказав свому пастухові сідати на коня і їхати до Савчука спитати, що сталося з його сином. Також переказав, що може дешево продати порізані безроги.

Пастух вернувся з вісттю, що Гарасимові нічого не сталося, та що Яцко тяжко потовкся і лежить в ліжку. До хати приїхав без барилки з медом.

Один парубок Наріжного пішов шукати і барилку знайшов в придорожнім рові. Була ціла і повна меду.

Минули три тижні. Гарасим ще раз приїхав, бо його батько надумався бочку меду таки ще раз взяти. Тепер вже сам казав поступити не до Лейзора, а до Наріжного. З Гарасимом приїхала його сестра. Побалакала з Ганкою і пішла до господині. Господиня і господар дали Ганці відпустку на цілий тиждень. Коні по неї Навчук прислав на другий день.

Весілля у Навчуків було пятої днини по приїзді Ганки до них. Всі заздалегідь турбувалися, що то буде, як на весілля прийде Яцко. Він вже видужав і не мож було сумніватися, що на весілля прийде. В селі водилося так, що парубки приходили на всякі весілля не прошені господарем, ні взагалі родинами молодих. Такого Яцка годі було випросити або викинути, хоч би вже зачав яку бучу. Це образило би смертельно його партію і зараз були би ножі в роботі. Всі знали, що він напосівся на Ганку. Неодин чув, як він відгрожувався:

— Нехай до тої Ганки приступить хто! Нехай Гарасим бережеться!

Старий Навчук радив, щоби Ганка відіхала в передодень весілля. Сестра Гарасима, підбунтована братом, вперлася, що Ганка, то найбільша її поміч і мусить бути на весіллю. Суджений обіцяв подбати, щоби весілля, шиби і посудину Навчуків, одяги і голови гостей обезпечити перед всякою прикрою несподіванкою.

— Я надіюся, що він до нас цілком не прийде, — сказав Гарасим — бо в селі ще два весілля. У Деренка і в Мотички. У Деренка одна любка Яцка, руда Рузька буде дружкою. Він мабуть піде пильнувати, щоби який парубок не причепився до Рузьки.

Марна була надія! Між гістьми Навчуків Яцко Бендик був одним з перших. Гості ще не позасідали за столами. Стояли гуртками, балакали, жартували, сміялися. В однім куті сидів Яцко. Сидів сам. Ні до кого не забалакав. Як хто забалакав до нього, то він тільки буркнув якесь слово, або й неначе не чув. Лиш очима стріляв то сюди, то туди. Він все такий був, як прийшов куди з наміром бучі, як у голові обдумував плян бучі і як дожидав нагоди, щоби вибухнути. Господиня вже була в страху. Потерпала за голови своїх гостей, потерпала за посудину.

(Кінець буде).

ПРОТОКОЛ

З РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКЕ ВІДБУЛОСЬ У ДНЯХ ВІД 14-го ДО 18-го БЕРЕЗНЯ 1938 Р. В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81—83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

(1)

Річне засідання головного уряду У. Н. Союзу почалося в понеділок, 14-го березня 1938 року, в годині 9.45 рано. На засідання явились отсі головні урядники: М. Мурашко, головний предсідник; Г. Герман, заступник головного предсідника; Марія Малевич, заступниця головного предсідника; Д. Галичин, головний рекордовий секретар; Р. Слободян, головний фінансовий секретар-касієр; Д. Капітула, предсідник головної контрольної комісії; д-р А. Т. Кібзей, заступник предсідника контрольної комісії; О. Е. Малицький, секретар контрольної комісії; С. Куропась і Р. Смук, члени контрольної комісії; Т. Шпікула, І. Лисак, М. Давискиба, А. Шумейко, І. Гузар, Є. Слободян, О. Запоточний, І. Ваверчак, В. Дідик, Юлія Баволяк і Стефанія Палівода, головні радні.

По ствердженні приявности всіх членів головного уряду У. Н. Союзу гол. предсідник відкрив засідання отсими словами:

Поважані пані й панове урядники!

Делегати 19-тої конвенції, вибираючи нас головними урядниками, наділили нас великим довірям, передаючи нам провід і заряд У. Н. Союзом на чотири роки.

Я певний, що в тих чотирьох роках нашого урядування кожний з нас, як головний урядник такої організації, що має членів ріжних політичних і релігійних переконань, пошанує своєю співпрацею те довіря і сповнить ті надії, яких від нас сподівалися делегати й члени нашої організації.

Ми зібралися на те, щоб здати на тім першім нашім річнім засіданні звіти з нашої урядової діяльности, провірити загальний стан майна та обговорити й вирішити всі організаційні справи, що вимагають одобрення цілого головного уряду. Вітаю вас усіх, шановні урядники, і прошу про потрібну співпрацю на цьому нашому першому зібранні.

Кожного року головний уряд на своїому річному засіданні вшановує память покійних членів У. Н. Союзу. Тому я прошу вас усіх, тут приявних, і цього року пошанувати покійних членів повстанням з місць. (Тут головні урядники встають з місць).

Проголошую річне засідання відкритим з такою програмою наших нарад:

Звіт головного предсідника М. Мурашка; звіт заступника гол. предсідника Г. Германа; звіт заступниці гол. предсідника Марії Малевич; звіт гол. рекордового секретаря Д. Галичина; звіт гол. фінансового секретаря-касієра Р. Слободяна; звіт головної контрольної комісії: Д. Капітула, д-р А. Т. Кібзей, О. Е. Малицький, С. Куропась, Р. Смук; звіт відповідального редактора „Свободи" д-ра Л. Мишуги за 11 місяців; звіти головних радних: Т. Шпікули, І. Лисака, М. Давискиби, А. Шумейка, І. Гузара, Є. Слободяна, О. Запоточного, І. Ваверчака, В. Дідика, Юлії Баволяк, Стефанії Палівода; дискусії над звітами; внесення й ухвали.

Як ви, шановні урядники, згідні з цією програмою, то прошу її приймити, а як не є згідні, то прошу її змінити.

На внесення радного М. Давискиби, попerте радним І. Гузаром, принято одноголосно предложену програму нарад.

Заки приступимо до виконування принятої нами програми, продовжує гол. предсідник, то насамперед я прошу бувшого головного предсідника, а теперішнього голову, контрольної комісії, пана Капітулу, провести мені приписану Союзом присягу.

Д. Капітула проводить гол. предсідникові присягу, а опісля головний предсідник проводить знов ту саму присягу головним урядникам.

Провід у веденні зборів перебирає заст. гол. предсідника, Г. Герман, а головний предсідник здає наступний звіт:

ЗВІТ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА М. МУРАШКА.

Хвальний головний уряде!

На шістьох чергових засіданнях у 1937 році екзекутивний комітет полагодив багато таких організаційних справ, яких приготування до 19-тої конвенції вимагали і які конвенція поручила нам до виконання, як теж багато інших важних справ, яких час, життя й розвій нашої організації вимагали в минулому році.

Згідно зо статутом У. Н. Союзу, всі рішення екзекутивного комітету були проголошені в урядових протоколах у березні, червні, липні, жовтні й грудні 1937 року. Супроти того вважаю непотрібним у мойому звіті ще раз повторяти всі ті справи, бо ви всі читали ті протоколи і знаєте, які складні справи мав екзекутивний комітет до вирішення в минулому році.

Одною з важних справ, які треба було полагодити в минулому році, вважаю приготування нового статуту, який треба було впорядкувати для конвенції. Як головний предсідник, я вже на двох попередніх конвенціях працював разом зо статутовими комісіями над змінами статуту. Одначе ще ніколи не мали ми стільки праці, що мали ми з приготуванням статуту на минулу конвенцію і по конвенції.

Актуарій У. Н. Союзу, адвокат і статутова комісія зробили те, що до них належало, а я і рекордовий секретар мусіли працювати над приготуванням статуту вечорами, в неділі й свята, бо в звичайні робучі дні не було на те часу. В приготуванні статуту треба було допильнувати того, щоб у статуті не було помилок і щоб не вміщено нічого такого, що могло би принести членам і організації шкоду.

Виконали ми цю роботу без ніякої окремої винагороди, а як ця праця повинна бути винагороджена, то ви, шановні урядники, повинні і на цьому засіданні над тим застановитися.

У звітах рекордового і фінансового департаменту головні секретарі й контрольна комісія предложать вам усе те, що ми виконали, і який був загальний зріст У. Н. Союзу в членах і майні за минулий рік.

Я в мойому звіті обмежуся лише до загальних підсумків того, що ми називаємо новим організаційним бизнесом і фінансовими трансакціями, які осягнено і проведено в 1937 р.

Новий бизнес і суспендування членів.

Коли порівняти новий бизнес за 1937 рік з новим бизнесом за 1936 рік, то він представляється так:

У 1936 році принято до У. Н. Союзу нових повнолітніх членів 2,084, що обезпечили себе на загальну суму $1,534,000, а в 1937 році принято нових повнолітніх членів 2,003, що обезпечили себе на суму $1,435,500. Отже вписано до У. Н. Союзу нових повнолітніх членів у 1937 році 81 менше, ніж вписано в 1937 році. У молодечому департаменті було загального нового бизнесу в 1937 році $329,500, а в 1936 році $326,200.

Коли візьмемо під увагу те, що це був конвенційний рік, у якому організація звичайно не діставала стільки нового бизнесу, скільки вона діставала в не конвенційних роках, то треба ствердити, що наша організація в минулому конвенційному році вдержала висоту нового бизнесу нарівні з іншими роками. Одначе це не повинно нас вдоволяти, бо У. Н. Союз повинен діставати кожного року багато більше нових членів, як він дістає.

Порівнюючи число суспендованих членів за останні два роки, вислід був такий: У 1936 році суспендовано 2,156 повнолітніх членів, а принято наново лише 1,360. У 1937 році суспендовано 1,853 повнолітніх членів, а принято наново лише 1,045. Отже ті члени, що були суспендовані і не були приняті наново, це для організації лишається втратою.

Чому я підношу цю справу в мойому звіті? Підношу тому, щоб головний уряд застановився над цею важною для організації справою і може ми знайдемо якийсь спосіб, що поможе нашій організації зменшити суспендування членів. Бо які причини не складалисяб на те, що ті суспендовані члени не були наново приняті, то загально треба ствердити, що забагато членів втрачено через суспендування в одному році. Ми мусимо подбати про те, щоб У. Н. Союз мав якнайменше суспендованих членів, бо цього вимагає добро організації.

Бонди й морґеджі.

В 1937 році екзекутивний комітет У. Н. Союзу інвестував у ріжних бондах, які є законно дозволені для такої організації як наша, $390,629.69. В тому самому році екзекутивний комітет продав ріжних бондів на суму $159,351.56. З продажу тих бондів було зарібку для організації $2,577.81. Екзекутивний комітет був дуже обережний з інвестиціями в минулому році. А то тому, що минулий рік, як вам відомо, для інвестицій був може більше небезпечний як 1932 рік, у якому депресія була дійшла до найвищого ступня. Маючи це на увазі, екзекутивний комітет у 1937 році уділив 37 малих морґеджів. З того 30 у забезпечених і державою запоручених морґеджах на суму $168,245.76, а сім індивідуальних морґеджів на суму $32,250.

Власні реальності У. Н. Союзу.

Ви, шановні урядники, маєте перед собою точний звіт з приходів і розходів з кожної реальности. З цього бачите, що У. Н. Союз адмініструє 26 власних реальностей, крім Союзового дому, на яких У. Н. Союз має інвестованого майна $1,120,329.08.

В 1937 році У. Н. Союз одержав чиншу з власних реальностей	$142,679.30
Розходи на вдержання власних реальностей	52,423.01
Міських податків з тих реальностей заплачено	35,947.68
У. Н. Союз одержав відсотків	54,834.88

себто 4.89% від тої суми, яку У. Н. Союз має інвестовану в тих перебраних реальностях.

У. Н. Союз адмініструє теж 8 реальностей, що не є власністю Союзу, а лише під його контролею. У. Н. Союз зібрав чиншу з тих реальностей $28,560.12. Розходів на вдержання тих реальностей було $10,858.05. Міських податків заплачено $6,026.93. Проценту У. Н. Союзові заплачено $10,872.36. З зібраного чиншу на тих вісьмох не Союзових реальностях, по заплаченні всіх розходів, податків і проценту У. Н. Союзові від повного вложеного капіталу, сплачено ще $802.78 на рахунок морґеджів. Це вказує, що як дохід з ренту не погіршиться в цьому році, то можна буде сплатити капіталу ще більше.

Про перебрані реальности на власність У. Н. Союзу треба сказати, що продаж тих реальностей це для орґанізації одна з найважніших проблем до розвязання. Цю проблему продажу перебраних на власність реальностей має перед собою не лиш У. Н. Союз, але мають її теж усі асекураційні компанії і запомогові орґанізації.

У найновішому річному звіті асекураційного комішенера нюйорського стейту є подана статистика перебраних на власність реальностей усіми асекураційними компаніями і запомоговими орґанізаціями стейту. Комішенер виказує, що від 1929 до кінця 1936 року асекураційні компанії і запомогові орґанізації, управнені робити бизнес у нюйорському стейті, перебрали на власність реальностей на суму $1,744,569,703.50.

Отже, щоб перепродати реальності на таку кольосальну суму, то це дуже складна й важка справа, яку розвязати у якийсь спосіб мусять усі ті асекураційні компанії і запомогові орґанізації.

Головний уряд У. Н. Союзу на цьому річному засіданні повинен теж застановитися над практичним способом продажу реальностей, перебраних на власність нашою орґанізацією. Тому я прошу у відповіднім часі наших нарад обговорити цю складну проблему, бо це для орґанізації дуже важна справа.

Відокремлення „Свободи" від У. Н. Союзу.

Вам уже відомо, що в справі відокремлення „Свободи" від У. Н. Союзу 19-та конвенція, в травні 1937 року, перевела ухвалу, якою постановила, що У. Н. Союз має перестати друкувати, видавати і розсилати часопис „Свободу", і що відокремлення „Свободи" від У. Н. Союзу має бути виконане так скоро, як це екзекутивний комітет уважатиме за відповідне і практичне до переведення.

Цею резолюцією постановлено, що екзекутивний комітет є управнений в імені Союзу винаймити друкарню, обстанову і машини такій корпорації, яку вважатиме за відповідну і з якою може заключити відповідну умову-контракт, на підставі якого то контракту ця корпорація буде друкувати й висилати членам „Свободу" і „Юкрейнієн Віклі" по означеній від кожного примірника ціні. Дальше постановлено теж, що в умовах і контрактах між У. Н. Союзом і корпорацією мають бути пороблені такі застереження, які екзекутивний комітет уважатиме за відповідні, на випадок недодержання корпорацією умов.

Виконуючи конвенційну ухвалу, екзекутивний комітет, разом із Союзовим адвокатом, подбав про те, щоб зо сторони орґанізації поробити всі ті застереження в контрактах, які конвенція мала на увазі. Отже, на підставі принятої конвенцією резолюції та її практичним і правним виконанням екзекутивний комітет в імені Союзу заключив з Українською Пресовою і Книжковою Корпорацією три окремі умови-контракти, які зобовязують обі сторони від 1-го грудня 1937 року до 1-го липня 1941 року.

Один контракт заключено на друкування, видавання, редаґування і розсилання „Свободи" й „Юкрейнієн Віклі", за що У. Н. Союз платитиме корпорації таку саму суму, яку досі платив адміністрації „Свободи", а саме $3,595 за „Свободу" і $475 за „Юкрейнієн Віклі" кожного місяця.

Другий контракт заключено на винайм тій корпорації місця, яке займає „Свобода", за що корпорація платить У. Н. Союзові суму $9,600 річно, платною по $800 місячно.

Третій контракт заключено на винайм цілої друкарні, себто машин і друкарських приладів, за що корпорація має платити У. Н. Союзові 10% від обороту всього загального бизнесу корпорації, платного 15-го кожного місяця.

Найважніше у приготуванні тих умов і контрактів є те, що імя „Свободи" й „Юкрейнієн Віклі" У. Н. Союз корпорації не продав, ані не винаймив. У. Н. Союз дав лише дозвіл корпорації вживати це імя, який то дозвіл У. Н. Союз може колинебудь відкликати, як вважатиме це за потрібне.

Отже супроти того, що У. Н. Союз заперестав видавати „Свободу" і „Юкрейнієн Віклі" від 1-го грудня 1937 року, як уже сказано в наведених умовах і контрактах, У. Н. Союз тепер уже не є відповідальний за ніякий акт ні присуд, виданий проти часопису „Свобода" або „Юкрейнієн Віклі".

Окремо від згаданих уже контрактів, а для добра самої корпорації, власники корпорації заключили між собою окрему умову, якою вони назначили М. Мурашка, теперішнього предсідника У. Н. Союзу, опікуном усіх шерів корпорації з правом голосування всіми шерами цієї корпорації. Ця умова постановляє теж, що на випадок смерти, або уступлення М. Мурашка право це переходить на Г. Германа, теперішнього заступника предсідника. Ця умова власників корпорації, відносно назначення ними опікунства, кінчиться теж з днем 1-го липня 1941 року.

Приходи й розходи „Свободи".

Приходи й розходи „Свободи" я подаю в мойому звіті за 13 місяців, хоч я адміністрував „Свободу" лише 11 місяців, себто до 1-го грудня 1937 року. В грудні 1937 і в січні 1938 року були ще деякі приходи й розходи, які треба було викінчити, бо це були зобовязання ще старої адміністрації.

Приходи були такі:

Передплата від членів У. Н. Союзу	$44,770.00
Передплата від приватних людей	3,318.61
З оголошень	6,463.98
З друкарських робіт для У. Н. С.	7,029.60
З приватних друкарських робіт	571.49
Процент з банків	374.45
З продажу книжок	2,052.98
З продажу Пропамятної Книги членам У. Н. Союзу	2,827.12
Зворот від У. Н. Союзу за світло, чищення, огріття і т. д.	2,355.20
Ріжні інші дрібні приходи	157.06
Готівка з 1936 року	20,511.02
Разом	$90,431.51

Розходи були такі:

Платня редакторам за 11 місяців	$10,815.76
Платня робітникам „ „	18,622.26
Платня помічних сил в офісі „ „	1,435.48
Платня кореспондентам „ „	1,435.50
Папір для „Свободи"	4,715.20
Друкарські матеріяли	6,859.66
Почта за пересилку „Свободи"	5,637.14
Електрична сила	1,772.21
Канцелярійні прилади	1,881.56
Асекурація	408.97
Купно нових частин до машин	1,334.52
Направа машин	529.19
Купно книжок	891.11
Соціяльне обезпечення на старі літа робітників	874.69
Соціяльне обезпечення робітників на безробіття	721.03
Зворот У. Н. Союзові за Пропамятну Книгу	2,474.00
Чинш У. Н. Союзові	6,797.36
Леґальні видатки	800.00
Кошти висилки Пропамятної Книги	483.07
Міський податок	1,061.76
Ріжні дрібні видатки, як переклади, звороти і т. д.	1,300.99
Разом	$70,851.46

Отже прихід за 13 місяців з переносом готівки з 1936 року був	$90,431.51
Розхід був	70,851.46
Осталось готівки	$19,580.05
Депозит у газовій компанії	50.00
Разом	$19,630.05

Це майно „Свободи", що осталося з кінцем січня 1938 року, екзекутивний комітет перенесе до адміністраційного фонду У. Н. Союзу.

В минулому році їздив я в ріжних орґанізаційних справах до Елмайри, Н. Й., Елизабету, Н. Дж., Філядельфії, Па., і Ню Бритен, Конн. Був я теж на Конґресі Ліґи Української Молоді в Клівленді, Огайо, і в Олифанті, Па., в справі переговорів про злуку У. Н. Союзу і Згоди Братств.

У справі злуки У. Н. Союзу і Згоди Братств, як теж технічних і правних вимог такої злуки, екзекутивний комітет предложить вам окремий звіт у часі наших нарад.

Отсим кінчу мій звіт і дякую членам екзекутивного комітету, всім головним та відділовим урядникам і членам за щиру співпрацю в минулому році.

Здавши звіт, гол. предсідник перебирає провід нарад, бо з черги наступає звіт заступника гол. предсідника.

ЗВІТ ЗАСТУПНИКА ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА Г. ГЕРМАНА.

Моє урядування почалося формально на засіданні головного екзекутивного комітету 16-го липня 1937 р. Опісля був я іще на двох засіданнях: в жовтні і листопаді.

Від головної канцелярії я мав припоручення провірити справу похоронних видатків по пок. членові відділу 278 в Вілкс Бери, Па., і наладнати справу довгу для відділу за неплачені вкладки. Справу полагоджено зверненням відділові $77 з посмертного.

З припоручення головного предсідника я разом з п. Капітулою перевів контролю в секретаря 2-го відділу У. Н. Союзу в Мавнт Кармел, Па. Цей відділ не має відділової каси, звідки можнаб заложити вкладку за члена, що не заплатить на час. З тої причини відділ спізнявся з пересилкою вкладок до головної канцелярії. В додатку відділ не сходиться на збори з причини місцевих обставин, і це не дає надії на кращий порядок і на розвій відділу. Про вислід контролі я подав звіт головному предсідникові.

Мене покликано як головного урядника до Алентавн, Па., 25-го липня, де я проводив програмою „Національного Дня", і до Вунсокет, Р. Ай., 6-го вересня, на Конґрес Ліґи Українських Клюбів.

У часі кампанії покликано мене на орґанізаційні збори до Шамокін, Па., 17-го жовтня, а до Ґрейт Медовс, Н. Дж., 28-го листопаду.

Головну увагу я звернув на Вілкс Бери й околицю, де є 10 відділів, а з них половина не виказує активности. В ціли оживлення тих відділів я скликав на день 13-го листопаду орґанізаційні збори, і при участі й допомозі гол. рекордового секретаря Д. Галичина і гол. радного О. Запоточного започаткував постійний комітет під назвою „Окружний Комітет Українського Народного Союзу". В склад комітету входять відділові урядники, які зміж себе вибирають управу на час одного року. Окружний Комітет відбуває збори й на тих зборах відділи здають звіти з орґанізаційного руху й дискутують над способами орґанізування нових членів. На порядку дня є справа влаштування „Союзового Дня" 17-го липня, 1938 р., полученого з атлетичними змаганнями. До цього зорґанізовано дружину „бейс-бол", що перша буде носити назву „У. Н. С." На перших зборах в справі бейс-бол явилося десять молодих хлопців, членів У. Н. Союзу, а по зборах зголосилися ще чотири. Принято назву: „Атлетичний Клюб У. Н. Союзу" і вибрано тимчасовий уряд. Треба додати, що урядники відділів У. Н. С. на своїх зборах приняли цей уряд Атлетичного Клюбу з одушевленням у склад Окружного Комітету.

З моїх відвидин по відділах я завважив, що там, де збори відбуваються рідко, там відчувається застій і брак життя. Виглядає, що те, на що нераз нарікалося, а саме, мітинґування, дається тепер відчувати своїм браком. Правдоподібно причина застою лежить не в скількості, а в якості мітинґів.

В організуванні молоді я не мав успіху, бо вписав лиш одного молодого члена, і то аж тоді, коли вдалося переконати родичів про це. Від відділових секретарів довідуюся, що й вони організують молодих членів лише за згодою родичів. Доступ до молоді з асекураційної точки є дуже тяжкий, бо молодіж іде там, де знаходить товариське життя. Маю надію, що спроба з Атлетичним Клюбом У. Н. С. принесе бажаний успіх у моїй околиці; а коли йде про тих, що вже є членами Союзу, то я певний, що Клюб багато причиниться до задержання їх у рядах нашої організації.

ЗВІТ ЗАСТУПНИЦІ ГОЛОВНОГО ПРЕДСІДНИКА МАРІЇ МАЛЕВИЧ.

Хоч це є моє перше звідомлення, як головної урядниці, то все чомусь мені здається, що такі звіти я вже нераз здавала сама перед собою. Бо для У. Н. Союзу не першина мені працювати, не зважаючи на те, що я перший раз є його урядницею. Для У. Н. Союзу я вже працюю з перервами понад 30 літ, і нераз з покійним Михайлом Угорчаком набігалась від хати до хати, щоб організувати нові відділи в Ню Йорку й околиці Ню Йорку.

Упродовж останніх 8 років я помагала організаційній праці в Пітсбургу й околиці. Тому то справи У. Н. Союзу не є мені жадною новістю.

У тих кількох місяцях мойого урядування я працювала так, як мені диктував мій розум і як вимагали обставини.

Отже 20-го листопаду відвідала я від. 396 в Пітсбургу, одначе на зборах було дуже мале число членів, а тому урядники відділу просили мене приїхати ще раз. 19-го грудня відбулися збори того відділу при великій участі членів. Я сказала реферат про справи У. Н. Союзу, а по тім рефераті велась довга дискусія.

21-го листопаду була я на зборах від. 264 в Карнеґі, Па. Цей відділ основано недавно з самої молоді. На тих зборах вписалось тоді 10 нових членів. Також цей відділ запросив мене на 30-го січня 1938 р. на свій ювилей, або річницю його оснування. Того дня вписалось також 10 нових членів і відділ дуже гарно розвивається.

На припоручення головної канцелярії полагодила я 12-го грудня справу Миколи Затварницького у відділі 161 в Ембрідж, Па.

На 19-го грудня запросив мене від. 24 в Ренкін, Па., на свої річні збори. В тій місцевости є велике безробіття, одначе завдяки відділовим урядникам відділ не тратить членів.

На тих зборах я вияснила там багато важних питань у часі дискусії, яка велася про справи Союзу.

4-го лютого 1938 року разом з гол. рек. секретарем п. Галичином полагодили ми справу по бл. памяті Луції Павліш у від. 91 в Мікісракс, Па.

20-го лютого відвідала я від. 296 в Арнолд, Па. Цей відділ є досить великий, і хоч та місцевість була й іще є тепер поважно діткнена безробіттям, то завдяки секретареві Калиновському та запопадливости інших урядників цей відділ не стратив ані одного члена.

В тій громаді є багато свідомих одиниць, тому дискусії в тім відділі були дуже цікаві й оживлені. Також мушу зананити, що й жіноцтво там є свідоміше, бо багато з них прийшли на збори. Того самого дня основано там молодечий відділ.

Крім того була я покликана на два засідання екзекутиви У. Н. Союзу, а це на 15-го липня і 16-го жовтня, де полагоджено багато ріжних справ, яких я не буду вичисляти, бо про них ви читали в протоколах, поміщених у нашім часописі „Свобода".

Враження, яке я винесла з моїх поїздок, є ріжні. Декотрі відділи, що мають свідоміших урядників, розвиваються краще, інші — гірше. Притім я завважила, що тисячі нашої дітвори належать до чужих асекурацій, і то часом діти деяких „патріотів".

Тому треба ще багато витревалости, енерґії і тої впертости вправного агента, щоб вписати ті діти в ряди української організації, У. Н. Союзу.

ЗВІТ ГОЛОВНОГО РЕКОРДОВОГО СЕКРЕТАРЯ Д. ГАЛИЧИНА ЗА 1937 РІК.

1937-мий рік був конвенційним роком. У цьому році відбулася 19-та конвенція У. Н. Союзу. Згадую про конвенцію на самому початку мого звіту, бо власне, маючи на увазі цей факт, нам треба відповідно до цього розглядати й Союзову працю у 1937 році.

Історія нашої організації виказує, що в конвенційних роках буває звичайно застій в організаційній праці. Цей застій не мусить тревати цілий рік, але треває він майже певно кілька місяців перед конвенцією і кілька по конвенції. До цього застою причиняються у великій мірі непорозуміння, негодування і протести в справі вибору делегатів, а опісля вибори вже на самій конвенції, де не всі, що є кандидатами на ріжні уряди, можуть бути вибрані.

Якжеж закінчили ми минулий конвенційний рік? Яка праця була виказана в тому році? Відповідь на це дадуть нам числа щодо руху членів, які я тут подаю

РУХ ЧЛЕНІВ ЗА 1937 РІК.

З початком січня 1937 р. було повнолітніх членів		21,919
У 1937 році:	принято нових	2,003
	принято наново	1,045
	принято з переступними листами	244
	принято зо старого роду обезпечення	51
	принято з інших кляс	89
	Разом	25,351

У 1937 році:	суспендовано	1,853
	відійшли з переступними листами	252
	відійшли до нового роду обезпечення	51
	відійшли до інших кляс	89
	відійшли зо зворотом у готівці	101
	відійшли на безплатне продовження	12
	відійшли на виплачене обезпечення	10
	померли	206
	Разом	2,574

Віднявши 2,574 від 25,351, дістанемо загальне число повнолітніх членів з кінцем грудня 1937 року ---- 22,777

Повнолітні члени були обезпечені в таких клясах:

З кінцем грудня 1937 р. було членів у старім роді обезпечення	417
В обезпеченні платнім по смерті з вкладками до 70 року життя	751
В обезпеченні платнім по смерті з вкладками впродовж 20 років	1,939
В обезпеченні платнім за життя з вкладками впродовж 20 років	1,077
В новім обезпеченні на ціле життя для нових членів	3,844
В новім обезпеченні на ціле життя для старих членів	14,749
Разом	22,777

Повища табеля виказує, що впродовж 1937 року принято 2,003 нових повнолітніх членів. Отже в тому числі є 1,273 таких членів, що були зорганізовані як нові члени, і 730 таких членів, що переписалися з молодечого департаменту. Крім рубрики нових членів нам треба звернути пильну увагу ще на дві інші рубрики з повищої табелі, які є дуже важні. Це рубрика щодо членів наново принятих і суспендованих. Ми завважуємо, що впродовж 1937 року суспендовано 1,853 членів, а натомісць принято наново тільки 1,045. Ріжниця між тими двома числами виносить 808, значить, було 808 таких членів, що були суспендовані, а не приняті наново. Ця ріжниця дає нам також відповідь на те, чому зріст загального числа членів не був такий, як би він повинен бути, коли брати під увагу, що зорганізовано 1,273 нових членів, а переписано до старших 730. Бо хоч нових і переписаних членів було разом 2,003, то загальне число повнолітніх членів зросло тільки на 858, коли мати на увазі, що зкінцем 1936 року було всіх повнолітніх членів 21,919, а зкінцем 1937 року 22,777.

Як я вже згадав, впродовж 1937 року було 808 таких членів, що були суспендовані, а не приняті наново. Це були такі члени: 201 членів мають іще резерву на своїх грамотах, 293 члени лишили організацію по році їх переходу з молодечого департаменту до старших, коли то вийшов їх безплатний рік, а решта — це члени, які забрали позички на повну суму резерви, а опісля були суспендовані, або також такі члени, що вступили до організації впродовж останніх двох років.

Отже ті 808 членів, що були суспендовані, а не приняті наново, спричинили те, що Союз не міг зрости в членах так, як би це повинно бути відповідно до тої праці, яку виказали впродовж 1937 року поодинокі організатори, урядники й члени. І власне суспенза членів це тепер найбільше лихо організації. З одної сторони ми маємо такі відділи, які приєднують нових членів, які постійно зростають у силу, а тим самим будують цілу організацію, а з другої сторони є такі відділи, які не тільки що не приєднують зовсім нових членів, але ще й постійно тратять тих, що вже мають. Доходить до того, що деякі відділи суспендують нараз і кількадесять членів. Дійшло вже до того, що деякі відділи стратили через суспензу до 50 відсотків свого членства. Коли переглянути реєстр суспендованих членів, то побачимо, що найбільше членів суспендують саме ті відділи, які майже ніколи не приєднують нових членів. І виходить таке, що деякі урядники й члени докладають усіх зусиль, працюють із усіх сил, щоб діставати нових членів, щоби будувати силу Союзову, а по другій стороні ми маємо таких урядників і членів, які не виказують ніякої праці; маємо такі відділи, які, суспендуючи десятки членів, нераз одним замахом нівечать доробок тих відділів, що осягали цей доробок важкою працею і тяжким трудом.

Ясним і зрозумілим є, що якась частина членів мусить бути суспендована. Без цього не можна обійтися при найкращих стараннях. Але всеж таки можна багато зарадити в цьому, а саме, старатися зменшити суспензу. Очевидно, вина за суспензу спадає у першій мірі на того члена, який є суспендований. Бо колиб член заплатив начас свою вкладку, то відділ не суспендував би й ніколи не міг би його суспендувати. Та числімся з тим фактом, що якийсь член не заплатить вкладки. На те можуть складатися ріжні причини. Дотичний член може бути байдужий і занедбує платити вкладки. Він може знаходитись у такому положенні, що справді не може заплатити вкладки, або він може обрахувати свій буджет так, що в ньому нема місця на заплату обезпечення, хоч у тому самому часі в тому буджеті є місце на видатки менше важних річей. Або того члена міг хтось інший перемовити взяти обезпечення в іншій запомоговій організації чи асекураційній компанії. Вкінці, член може хотіти лишити обезпечення й організацію через якісь непорозуміння, невдоволення, несвідомість.

Такі й інші причини можуть складатися на суспензу члена. І тепер іде про те, чи зо сторони того відділу, до якого цей член належить, роблено якінебудь старання, щоб усунути ті причини суспензи. Йде про те, чи урядник відділу говорив з дотичним членом перед його суспензою. Чи довідувався про причину суспензи, чи старався переконати члена, чому він повинен далі платити. Чи пробував вияснити та представити членові вагу його обезпечення та конечність задержання його. Бо саме таким способом, особистим кон-

тактом, переконуванням і докладним виясненням справи можнаб усунути багато з тих причин, які доводять до суспензи. У такий спосіб можна би певно зменшити суспензу членів на половину. Але тут потрібно праці; тут треба переконувати нераз такого члена таксамо, начеб ми мали перед собою нового кандидата на члена. І коли мати на увазі те велике число суспендованих членів упродовж тільки одного року, то бачимо, як дуже потрібно нашої праці саме в цьому напрямі. І колиб ми справді звернули пильнішу увагу на ту працю, то певним є, що ми не малиб по деяких відділах десятків суспендованих членів, що успіх нашої організаційної праці за минулий рік був би далеко видніший.

Асекураційні компанії присвячують дуже багато своєї уваги збереженню старого бизнесу, себто задержанню при обезпеченні тих членів, що вже мають асекураційні поліси. Асекураційні компанії звертають на цього роду бизнес не меншу увагу, як на зовсім новий бизнес, це є, придбання нових членів. Агенти тих компаній працюють над збереженням старого бизнесу таксамо, як над придбанням нового. Ці дві ділянки асекураційної праці є в них невідлучні, однаково важні. Ці дві ділянки мусять себе доповняти, бо інакше асекураційний бизнес ніколи не міг би бути успішний. Бо для повного успіху потрібно, щоби праця поступала рівночасно в двох напрямках: у збереженні старого й збільшенні нового бизнесу.

Отак і ми повинні дивитись на нашу працю в У. Н. Союзі. Нам треба конечно виказати ту працю також у двох напрямках: у задержанні тих членів, що вже маємо, й у приєднуванні нових членів. Нам треба присвятити багато праці й уваги обом ділянкам в однаковій мірі. Бо тільки тоді У. Н. Союз зможе успішно розвиватись та зростати в силу.

Рух членів молодечого департаменту за 1937 рік.

З початком січня 1937 року було всіх дітей	8,416
У 1937 році: принято нових	811
принято наново	299
принято з переступними листами	62
принято з інших кляс	24
Разом	9,612
У 1937 році: суспендовано	686
відійшли з переступними листами	67
відійшли до повнолітніх членів	730
відійшли до інших кляс	24
відійшли на безплатне продовження	7
відійшли на виплачене обезпечення	1
відійшли зо зворотом у готівці	45
померли	13
Разом	1,573
Віднявши 1,573 від 9,612, дістанемо загальне число дітей з кінцем грудня 1937 року	8,039
Діти були обезпечені в таких клясах:	
У клясі І. молодечого департаменту	5,695
У клясі ІІ. молодечого департаменту	1,744
У клясі ІІІ. молодечого департаменту	600
Разом	8,039

Щодо повищого руху членів молодечого департаменту, то тут можна подати такі самі завваги, які я вже подав при русі повнолітніх членів. Бо й тут бачимо, що коли порівняти число суспендованих дітей з числом дітей принятих наново, то було 387 таких дітей, які були суспендовані, а не приняті наново. Ця власне суспенза спричинила те, що членство молодечого департаменту зменшилося впродовж 1937 року на 377 дітей. Бо хоч у 1937 році приєднано 811 нових дітей-членів, то натомісць 730 дітей відійшли до старших членів. Отже новими дітьми-членами ми могли заповнити тільки ту прогалину, яка повстала в молодечому департаменті через перехід дітей до старших, а вже тої прогалини, що повстала через суспензу, не було чим закрити.

У табелі, яка виказує, скільки дітей було обезпечених у поодиноких клясах, ми завважуємо, що в клясі ІІІ. було обезпечених 600 дітей. Як відомо, У. Н. Союз видає у клясі ІІІ. грамоту 16-літнього вивінування. Згадую про це обезпечення тому, бо хоч ця кляса ввійшла в життя вже два роки тому, то одначе вона, як показується, є ще дуже мало поширена й розповсюднена, не зважаючи на те, що грамота в цій клясі відповідає всім вимогам дешевого, модерного та під кожним оглядом для члена корисного обезпечення. Тому організатори, приєднуючи дітей до У. Н. Союзу, повинні набудуче звернути пильнішу вагу на цю клясу обезпечення та пропагувати її більше, ніж це досі було.

Загальний рух членів повнолітніх і дітей за 1937 рік.

З кінцем 1936 року було в У. Н. Союзі обезпечених повнолітніх членів і дітей разом 30,335, а з кінцем грудня 1937 року це число виносило 30,816. Тимсамим загальне число всіх членів збільшилося на 481 членів. Крім тих 30,816 повноправних членів, які були обезпечені на загальну суму $21,830,305, наша організація мала ще окремо 965 повнолітніх членів і дітей, які є на безплатному продовженні, або на виплаченому обезпеченні і які є обезпечені на суму $595,824.80.

Спитаємо тепер, котрі відділи причинились до зросту членства, котрі відділи виказали працю для У. Н. Союзу та яка це була праця. Тут подаю відділи, а рівночасно число членів, приєднане поодинокими відділами: І так, відділ 291 приєднав 254 членів; від. 204 — 120 членів; від. 292 — 62 членів; від. 183 — 57 членів; від. 361 — 40 членів; від. 319 — 33 членів; від. 33 — 31 членів; від. 102 і 264 по 30 членів; від. 94 і 280 по 29 членів; від. 238 — 27 членів; від. 143 — 26 членів; від. 147 — 25 членів; від. 63 і 341 по 23 членів; від. 125 і 233 по 22 членів; від. 221 — 20 членів; від. 338 — 19 членів; від. 252 і 369 по 18 членів; від. 57, 141, 164 і 222 по 17 членів; від. 22, 29, 43, 254 і 259 по 16 членів; від. 230 і 301 по 15 членів; від. 105, 175, 247, 333 і 400 по 14 членів; від. 251 — 13 членів; від. 90 і 276 по 12 членів; від. 59, 112, 165, 268, 312, 330, 343 і 390 по 11 членів; від. 11, 54, 203, 335 і 346 по 10 членів; 163, 223, 325 і 371 по 9 членів; 58, 130, 136, 192, 210, 227, 281, 293, 367 і 375 по 8 членів; від. 7, 30, 34, 45, 85, 118, 146, 161, 167, 171, 219, 260, 270, 277, 313 і 348 по 7 членів; 31, 75, 77, 120, 155, 212, 267, 282, 304, 383 і 388 по 6 членів; 25, 47, 76, 86, 96, 97, 99, 104, 106, 115, 123, 142, 182, 200, 284, 287, 334, 364, 373 і 385 по 5 членів; 5, 121, 140, 173, 206, 217, 273, 370 і 379 по 4 членів; 2, 8, 9, 10, 14, 28, 37, 42, 44, 48, 61, 62, 64, 65, 69, 70, 80, 87, 92, 95, 98, 156, 178, 186, 191, 198, 226, 232, 237, 239, 240, 253, 271, 275, 283, 336, 337, 358, 362 і 363 по 3 членів; 13, 15, 20, 73, 84, 91, 103, 122, 126, 137, 145, 158, 160, 166, 168, 169, 177, 179, 180, 196, 201, 213, 224, 234, 235, 248, 256, 295, 296, 298, 300, 302, 309, 310, 316, 317, 323, 324, 332, 344, 349, 357, 359 і 374 по 2 членів; 1, 3, 4, 6, 21, 24, 27, 32, 39, 51, 52, 55, 71, 72, 82, 83, 88, 100, 109, 110, 116, 117, 124, 127, 134, 138, 151, 152, 153, 162, 172, 176, 185, 187, 188, 193, 202, 207, 236, 242, 255, 257, 258, 262, 278, 285, 286, 289, 299, 305, 306, 308, 311, 321, 326, 328, 342, 345, 350, 376, 384 і 396 по 1 членові.

Отже з повищого звідомлення показується, що разом було 270 таких відділів, що виказали впродовж року меншу або більшу працю. Коли тепер брати під увагу, що У. Н. Союз з кінцем 1937 року мав усіх відділів 390, то значить, що було 120 таких відділів, які впродовж року не приєднали навіть одного члена. Якжеж це пояснити, що в організації могло бути аж 120 таких відділів, що не приєднали ані по одному членові? Коли візьмемо на увагу, що в одній відділі є тільки трьох урядників, то це значить, що 360 відділових урядників не дістали за рік усі разом ані одного члена. Можна складати вину на депресію, безробіття, на мале число нашої іміграції в деяких місцевостях, можна складати вину на все, що тільки можливо придумати, всетаки не можна знайти оправдання на те, щоб 360 урядників не могли дістати одного члена. На те можна знайти тільки одну відповідь, а саме, що всі ті урядники відносилися до справи організування нових членів так байдуже, що вони не тільки що не пробували нічого зробити в тому напрямі, але навіть не завдали собі труду, щоби бодай подумати про ту справу. Бо коли в них булаб принаймні думка про потребу організування нових членів; колиб вони хотіли виказати бодай крихітку доброї волі й охоти до праці, тоді не можна би було й припустити, щоб на 120 відділів не було можливим дістати ані одного члена. Тут уже не можна шукати вини в обставинах, але тільки в себе самих. У тім випадку ми самі є собі найбільшими ворогами. Бо, не дістаючи нових членів, а до того суспендуючи ще й тих, що вже є членами, ми підкопуємо свій власний дорібок, нищимо свою власну дотеперішню працю не тільки на полі Союзовому, але також на полі нашого всього громадянського життя.

Подаючи цю заввагу, я тільки бажаю, щоб вона знайшла належний відгомін серед тих соток урядників, що цілковито занедбали організаційну працю, та щоб вони старались набудуче направити і бодай у деякій мірі надробити те, що досі не було зроблене.

Рух щодо числа відділів.

Зпочатком 1937 року було всіх відділів 385. Упродовж року зорганізовано наступні відділи: Тов. ім. Івана Ґонти, від. 222 У. Н. Союзу у Вест Пулман, Ілл.; Тов. Українська Молодіж, від. 233 У. Н. Союзу в Лорейн, О.; Бр. св. Івана Хрестителя, від. 313 У. Н. Союзу в Смітвіл, Па.; Тов. ім. Юліяна Головінського, від. 341 У. Н. Союзу в Віндзор, Онт., Канада; Сестр. Молоді жінки св. Анни, від. 343 У. Н. Союзу в Рочестер, Н. Й.; Тов. Молода Україна. від. 346 У. Н. Союзу в Гері, Інд.; Тов. ім. Ольги Басараб, від. 348 У. Н. Союзу в Йонгставн, О.

Упродовж року перевели злуку отсі відділи: від. 222 злучився з від. 156 в Честер, Па., а від. 341 злучився з від. 364 у Клівленд, О.

Отже зкінцем 1937 року було всіх відділів 390.

Листування з відділами, протоколи, статут і поїздки в організаційних справах.

Маючи на увазі, що майже ввесь бизнес нашої організації полагоджується листуванням з урядниками поодиноких відділів, то, очевидно, листування було найважнішою і найбільшою ділянкою праці впродовж року. Крім листування я також проголошував в офіційним органі У. Н. Союзу рух членів за кожний місяць, протоколи з нарад головного екзекутивного комітету У. Н. Союзу з 19 і 20 березня, 3 і 5 червня, 16 липня, 15 жовтня і 4 грудня, та всі важніщі ухвали. У тому році була конвенція, отже треба було також проголосити й конвенційний протокол.

При цій нагоді згадаю про новий статут У. Н. Союзу та про те, що в його виготовленні я доложив дуже багато часу та праці. От, наприклад, саму тільки коректу треба було робити сім разів. А вже й не говорю про виготовлювання, зміну та перерібку майже всіх параґрафів статуту, яку то працю я виконував з гол. предсідником і актуарієм У. Н. Союзу.

Упродовж року, а головно впродовж останніх трьох місяців, я бував на ювилейних святах відділів і на організаційних зборах відділів, на яких було заступлених разом 88 відділів. Ці збори чи то ювилейні свята були в таких місцевостях: Годсон, Н. Й., Ютіка, Н. Й., Клівленд, О., Шікаго, Ілл., Дітройт, Міш., Віндзор, Онт., Менвіл, Р. Ай., Перт Амбой, Н. Дж., Плейнфілд, Н. Дж., Філядельфія, Па., Мілвіл, Н. Дж., Вілмінґтон, Дел., Вілкс Бери, Па., Олифант, Па. і Ню Брітен, Конн.

Скажу, що ці поїздки були корисні. Майже всі ці місцевості, що я тут вичислив, достарчили найбільше нових членів. Урядники й організатори, які обіцювали дістати нових членів, таки їх дістали. І тим організаторам та урядникам, які ревно виконали свої обовязки, належиться дійсне признання та щира дяка від отсього річного засідання головного уряду У. Н. Союзу.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗУБ ЗА ЗУБ.

Кілька тижнів тому в Ню Йорку вбив 16-літній хлопчина свою пару літ від нього таршу любку. Любка була вагітня, а молоді люди не могли пібратися. Тому й рішилися покінчити зо собою. Він дівчину вбив, а на самогубство в нього не стало „нерву".

Родичі вбитої досі поводилися в таких справах усе однаково: вони зявлялися на суд, щоб домагатися пімсти.

Та коли хто ждав тепер від родичів убитої дівчини такої поведінки, то був сильно розчарований. Батько дівчини виступив у радіовій промові з закликом дарувати життя молодому вбивникові.

ПІМСТИ ЧИ ПРОЩЕННЯ?

Зо слів батька видно, що він добре передумав, що він говорить, бо він подає на своє становище докладно обдумані мотиви:

„Лише думка, що те, що я маю сказати, може помогти міліонам інших батьків і матерей, привела мене сюди сьогодня. Ви всі знаєте, як моя дочка вмерла. Ніхто з вас не може знати жалю, який це принесло моїй жінці й мені. Але мені здається, що вище від мого особистого жалю стоїть мій обовязок старатися запобігти тому, щоби такі події ще раз траплялися.

„Моя жінка й я не почуваємо ніякої ворожнечі до вбивника дочки. Його вчинок був учинком невинности й незнання. Ми хочемо, щоби він не був караний. Більше терпіння не змінить ситуації й не приверне нам дочки. Нам видається, що це буде багато краще, як цей хлопець дістане нагоду поправити умовини пожиточним життям і виповнити в наших серцях місце, що там лишилося порожне через смерть нашої дочки.

„А кожному батькові й матері, що мене тепер слухають, я скажу: Заведіть між собою й своїми дітьми такі відносини, що діти прийдуть до вас усе, як вони будуть у клопоті. Най вони чують, що вони можуть ждати від вас співчуття й розуміння, яких вони не можуть знайти ніде інде в світі. Кажіть їм звірятися вам, вірити вам. Як ви це зробите, то вам не прийдеться ставати око в око з таким нещастям, з яким приходиться ставати тепер нам".

Не треба додавати, що кожне слово цього батька йде в розріз з досі принятими для таких ситуацій правилами поведінки.

Отже цікаво знати: котрі правила кращі?

МАТІРНЯ ЛЮБОВ.

Справа цих молодих людей та їх родичів заторкує дещо справу матірньої й батьківської любови. Ще виразніше зачіпає цю справу пригода звісного в цілому світі фільмового актора Джекія Кугена. Цей 23-літній чоловік зажадав від своєї матери, щоби вона віддала йому 4 міліонів долярів, що їх Джекі заробив малою дитиною, виступаючи в фільмових представленнях.

Мати, котра недавно віддалася вдруге по смерті Джекового батька, заявила синові, що вона йому ні цента не дасть з 4 міліонів долярів, ним зароблених, а не дасть просто тому, бо вона має право ці гроші задержати, а добровільно йому їх віддавати їй не хочеться.

Каже відома фейлетоністка Дороті Донбар Бромлі, що Джекі Куген раз на все розчарований щодо матірньої любови.

А яку лекцію з події має навчитися громадянство?

КНЯГИНЯ ОЛЬГА У ЦАРГОРОДІ

Ігорева вдова Ольга була першою українською княгинею християнкою. Хоч Ігор був поганин і хижий воївник, він не переслідував інших релігій і за його часів багато українців перейшло на християнську віру. Византія (Царгород) усе дбала про те, щоби навернути на християнство якнайбільше поган між народами кавказькими, чорноморськими й іншими сусідніми, тож не буде дивне, що й багато українців перейшли на християнство при оживлених і безупинних взаєминах із нею за Ігоревих часів. Крім того треба памятати, що християнство давало нагоду грекам злагіднити спосіб життя варварських народів, зменшити напади їх на грецькі землі та ще сильніше піддати їх під грецький вплив.

Із усього, що грецька цивілізація мала в собі найкращого, користали греки, щоб притягнути до себе поган. Вони показували послам поганських князів усі найкращі будинки, що були в столиці. Опроваджували українських гостей „спатарії", себто провідники. Вели їх на Форум Августа, площу перед цісарською палатою, прикрашену славними колюмнами, на гіподром, де подивляли цісарську трибуну, що спочивала на 24 колюмнах, далі т. зв. сфендону, дельфійську змієну колюмну, золотого коня і Лізипового Геракля, каледонського дика, крицевого орла, що кігтями роздирає вужа, амазонку, що правою рукою здержує їздця на коні й багато інших різьб. Головнож цісарську палату, з її розкішними теремами, престіл цісаря Константина. Коли знатні чужинні гості знайшлися перед лицем цісаря та цісаревої, що сиділи на престолі, піднімалися серед звуків музики два штучні золоті льви, що були побіч престолу.*) Льви гляділи грізно та ревіли і знову клалися. Штучні птахи, що сиділи недалеко престолу на золотому платані, вдаряли крилами та співали. Ціле дерево засіяне було самоцвітами. Цісарський престіл був так уладжений, що міг в одній хвилині піднятись аж під стелю, а в ньому сидів цісар уже в інших ризах із золотим вінцем на голові.

Або пречудна церква св. Софії, що блестіла ріжнобарвними мозаїками. Церква св. Софії у Києві, це зразок царгородської церкви.

Не тяжко зрозуміти, чому багато з тих українців, що приїздили до Царгороду, чи то як купці, чи на службу до цісарських військ, манило грецьке християнство й освіта і вони приймали християнську віру. Колиж вернулися в Україну радили й іншим перейти на християнську віру. Оповідання послів і гостей про багацтва та чудеса грецької столиці, дарунки, які вони привозили додому, викликали і в інших бажання побачити це чудове місто. Траплялись уже й давно приклади, що якийсь варварський князь, як забажав охреститись, то їхав до Царгороду. Тут ставляв його до хресту сам цісар, а бояр і їх жінок знатніші грецькі державні мужі. Звідси вони всі верталися додому з багатими дарунками, а часом і з титулом патриція і зараз же стали перетягати інших на нову віру. Для прикладу можна хочаб згадати двох болгарських князів, що приїхали з Тавриди до Царгороду хреститись — один за цісаря Юстиніяна I., другий за Іраклія. Першого вбили погани за те, що він дуже був прихильний для Христової віри.

Точно невідомо, чи княгиня Ольга стала християнкою ще в Києві, а поїхала до Царгороду лише на прощу та щоб одержати благословення від патріярха, а від цісаря якунебудь ласку, чи вона, як ті болгарські князі, бажала хреститись у Царгороді. Цікаве лише те, що з Ольгою їхав до Царгороду і священик Григорій. Напевнож відомо, що Ольга їздила до Царгороду в 957. році. З нею був великий почот, а також і посли від київського й інших князів.

Як тільки човни, що ними плила Ольга і її люди, ввійшли у Золотий Ріг, зараз поробили те, що стояло в умовах князя Ігоря. Оглянули князівські листи та печатки, списали людей і все, що було з ними й інше та щойно тоді можна було Ользі виступити на беріг. Довго ще довелось ждати Ользі, заки допустили її до палати. Константин VII. Порфіроґеніт ріжнився від інших володарів тим, що дуже любив тихе родинне життя і науку. Придержувався теж дуже всіх двірських звичаїв Східної Римської Державм, яких нібито треба було держатися для доказу цісарської поваги. Цей Константин написав окремий твір „Де церемоніїс авле Бізант". В цій книжці Константин ось так описує приняття української княгині Ольги:

„В середу, 9. вересня, Ольга зявилася в палаті, а за нею слідом ішли її землячки, знатні українські боярині, посли українських князів, її власні дружинники й українські гості. Тут зараз княгиню зупинили на цьому місці, де звичайно льоґотет (канцлер) випитував чужинних послів, яким дозволено станути перед цісарем. Тутже й Ольга вперше побачила цісаря, що сидів на престолі, а довкола нього стояли придворні службовики. Відси довгим рядом кімнат провели Ольгу до Авґустеону і тут дозволено їй сісти на хвилину. Звідси знову попровадили її до Юстиніянової палати до цісаревої. В цій палаті було підвищення, покрите багровою матерією, а на ньому поставлений „престіл цісаря Теофіля" і золоте сидження. На престолі сиділа сама цісарева, а на сидженні її невістка, жінка молодого цісаря Романа. З обох боків стояли службовики цісаревої, а далі по черзі знатне жіноцтво. Зараз же знатний службовик привитав Ольгу замісць цісаревої і знову повели княгиню до окремої кімнати і тут знову дозволили сісти, а цісарева відійшла до своїх кімнат. Як лише прийшов тут також цісар із дітьми та внуками, то покликали і княгиню і вже тут дозволили сісти поруч цісаря та ґуторити до схочу.

„Тогож дня у Юстиніяновій палаті був святочний обід. Обі володарки сиділи на тих же місцях, як і вранці. Як лише ввели українських княгинь, то вони зараз низенько вклонились, а сама княгиня тільки головою кивнула. Княгиню посадили віддалік від престолу, за тим столом, де сиділо найстарше візантійське жіноцтво (т. зв. зости). Ввесь час, як обідали, співаки співали пісні, що були зложені в честь цісарського дому, а двірські танцюристи танцювали та звеселяли тих, що обідали. Другий обід дали у Золотій Палаті; там обідали люди з Ольжиного почоту — її небіж, священик Григорій, перекладач, посли Святослава й інших князів, а також українські купці. Всім роздавали подарунки: золоті та срібні гроші. По обіді цісарська родина з княгинею Ольгою перейшла до іншої кімнати і там частували ріжними ласощами, що приносили на полумисках. прикрашених самоцвітами. На такому полумиску принесли Ользі 500 міліярезій, шістьом бояриням подарували по 20, а 18 по 8 міліярезій кожній.

„Українців 18. жовтня запросили на другий бенкет до Золотої Палати, де був і сам цісар. Тогож дня українську княгиню приймали в Палаті св. Павла, а тут була цісарева з дітьми та невісткою. І цим разом Ользі дали в дарунку 200 міліярезій, а також і її жіноцтву кілька сотень".

Ось і все, що оповідає Константин Порфіроґеніт про побув Ольги у Царгороді. Здається, княгиня Ольга не дуже вдоволилася цісарським приняттям, бо повинна була відчути всю пиху візантійського уряду, мусіла перейти всі ступні двірських церемоній. Цими церемоніями візантійський двір казав зрозуміти, як далеко стояла княгиня північних „варварських" народів від тих, що жили у пишній Візантії. Дарунки, що складались із двох або трьох десятків червінців, не могли також вдоволити княгині Ольги, бо вона сама привезла дорожчі та ліпші. А з такими самими церемоніями, як оповідає тойже Порфіроґеніт, вшановували послів якогось арабського еміра не дуже давно перед приїздом Ольги і тому емірові подарували більше червінців, ніж княгині і її людям. Це все було відоме українцям.

З цим мабуть і є у звязку посольство, що його посилала княгиня Ольга до цісаря Отона I. В тих часах слава того римсько-німецького цісаря (936—973) певно була дійшла до берегів Дніпра. В 951. році, як оповідають західні літописці, посли української княгині Олени (християнське імя Ольги) приїхали до цісаря Отона, щоб вислав в Україну епископа та священиків. Отон післав в Україну черця Адальберта, та він скоро вернувся. Погани прогнали Адальберта, а декого з людей, що були з ним, повбивали. Ця вістка трохи неясна. Може Ольга, як посилала послів, мала на меті щось політичне, а дещо релігійне, а Отон зараз же хотів скористати з того та насилу навертати українців на католицизм. Як би йому вдалося було злучити Україну релігійно з Німеччиною, то після того можна було сподіватися, що поширить німецький вплив на словян на Сході таксамо, як це сталося зо словянами на Заході.

*) Ці всі чуда спорудили з чистого золота за цісаря Теофіля, а цісар Михайло III. казав розбити їх і зужив золото на іншу ціль. Золотих львів заступили крицевими, позолочуваними.

КРІЗА В ЯПОНІЇ.

Через невдачі японської армії в Китаю прийшло до парляментарної кризи в Японії. Пішли навіть чутки, що премієр князь Фумікарі Коное має резиґнувати, щоби дати можливість обняти уряд скрайним мілітаристам. Показується, що покищо князь остає далі при кермі правління.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АКРОН, О.

Відчит про Рідний Край.

За старанням Українського Громадянського Клюбу загостив у нашу громаду делеґат з рідного краю, М. Дудра. Хоч нині велике безробіття, то на відчит зійшлося чимало українців. На жаль, не прийшли ті, що звуть себе „рускими".

Відчит молодого делеґата був дуже цікавий. Згадка про Рідний Край неодному витиснула сльози з очей. Бесідник говорив не тільки про Велику Україну, але також про західньо-українські землі, включаючи Лемківщину. Він говорив про 70-літний ювилей т-ва „Просвіта", про минулу історію України, про козацтво; а далі перейшов на ті течії в нашій суспільності, що стримують освідомлення українського народу. До тих течій належить москвофільство і большевизм, який є теж одною з форм москвофільства. Далі бесідник обширно обговорював теперішний стан нашого народу під польською займанщиною, та казав, що польські тюрми нині переповнені українською патріотичною молоддю. За те так звані „поржондні русіні" дістають від польської влади всякі піддержки на будову своїх читалень і „людових" домів, куди вони надсилають багато польських книжок.

Та, не звертаючи уваги на москвофільство і польські перешкод, український нарід на Лемківщині таки прозріває і починає добре розуміти, що свободний розвій, щастя і добробут може здибати тільки у своїй соборній незалежній Українській Державі.

На зазив предсідника відчиту, гром. О. Цепка, щоб зложити жертву на поміч Лемківщині й на видатки, полученi з відчитом, пішли між присутніх Н. Шквара, К. Цепко, М. Петруха і Н. Савула та зібрали $39.10, з чого дали делеґатові $28.35, а решту на інші розходи. Жертвували: Український Гром. Клюб $5.75, від. 259 У. Н. Союзу $5; І. Цепко $2; по $1: М. Філяс, М. Петруха, І. Грин, М. Іванцьо, М. Судомир, Л. Сахарнецький, Т. Баран, М. Бала, Н. Шквара, В. Пулк, К. Цепко, М. Ґеряк, О. Цепко; по 50 ц.: Х. Цепко, С. Антонюк, М. Антонюк, М. Набережна, А. Цепко, М. Говдун, М. Іваніцька, Г. Лесьняк, Т. Мураль, С. Яворський, К. Цепко, Г. Сташків, І. Козак, А. Сироїд, Д. Міскало, Н. Савула, Г. Мончак, І. Мончак, В. Сенюк, В. Поливка, С. Дудра, Т. Мацийовський; дрібними $2.35.

Василь Пулк, секр.

ВЕСНА

Весна чудова знов загостила,
Чаром любови світ оповила.
Зелень і квіти землю вкривають,
Пташки похвальні гимни співають.
Блакитне небо хмарками вкрите,
Ах, як чудово! Хочеться жити!
Плуґатар ниву скибами криє
І набудуче плян укладає.
Він у ту ниву насіння сіє,
Обильне жниво — його надія.
Ож тут на сході стає поява:
Грізна, понура, страшна, крівава!
І крок за кроком вже надлітає,
Мечем огненним повітря крає.
А сміх у неї страшний, лукавий,
На її грудях напис яскравий.
„Я війна!" — каже. Все буду брати
І своє жниво прийду збирати.
Зо мною прийдуть мої посестри,
Голод, холєру будуть вам нести.
Сонце світити вам перестане
І царство смерти тоді настане.

Катерина Маланчукова.

Зайвий труд.

— Чи ти обкраяв яблуко з лупини, заки ти його зїв?
— Так, мамочко.
— А де лупина?
— Я зїв її окремо.

УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМОВА СПІЛКА "UKRAFILM CORPORATION"
в Ню Йорку отсим подає до відома Українського Громадянства, що в продукції нової фільми „МАРУСЯ" корпорація зробила такий поступ:
Вже знято на фільму: 1) Співи хору професора Олександра Кошиця,
2) Музику професора Романа Придаткевича,
3) Сольові співи головних артистів,
4) Зфотографовано в стейті Вермонт та в Ню Джерзі гру артистів в зимових сценах.

Також збудовано старокраєве українське село в стейті Ню Джерзі.

В тому селі серед хат, оточених гарними садками, приступаємо 18-го цього квітня до фільмовання весняних сцен.

Більша частина роботи зроблена коштами фундаторів спілки, які до цього часу зложили на продукцію фільми поверх $12,000.

Однак, для закінчення фільми **„МАРУСЯ",** ще потрібні значні кошти, а тому, щоби прискорити продукцію, — Корпорація постановила випустити на продаж 400 шерів на суму $10,000.

Серед українського громадянства поширені чутки, що фундатори корпорації не хотять пустити до участи в спільці нових людей. На ділі є як раз противне. **Заряд Спілки, бажаючи притягнути до участи в Корпорації як найширші круги українського громадянства, постановив випустити шери по доступній кожному ціні,** а саме: по 25 долярів, як за **„комон",** так і за **„префер"** шер. **„Префер" шери приносять 7 процентів РІЧНО!**

Українське Громадянство купуючи уділи нашої корпорації, може спричинитися до скоршого та кращого виробу фільми „МАРУСЯ" та до розбудови нової української промисловости, в якій багато нашої молоді зможе знайти собі працю, а український загал моральне вдоволення.

Шери можна купувати на сплати. — Перша рата $10 за шер.

„Украфільм Корпорейшен" зачартерована в стейті Ню Йорк дня 4. жовтня 1937. з капіталом $60,000, порівно поділеним на „префер" і „комон" шери. Корпорація є цілком бизнесове підприємство, яке має на цілі розбудувати нову галузь української промисловости, що має перед собою велику фінансову будучність, а рівночасно послужить і пропаґанді української культури. Коли матеріяльні засоби дозволять, то корпорація має на меті випустити фільму „МАРУСЯ" також в англійській мові.

Всіх тих, що хотілиб **купити шери або право висвітлювати фільму „Маруся",** просимо звертатися до нашої студії по адресі:

UKRAFILM CORPORATION, 747 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.
Teephone: ALgonquin 4-9641.

В склад Уряду "Ukrafilm Corporation" входять такі особи: **Іван Петровський,** предсідник; **Микола Данильченко,** фін. секретар; **Іван Стадник,** карбник, **Ілля Білий,** секретар і директори: **Микола Максимович** та **Іван Палега.**

В Ню Йорку, Н. Й., дня 16. квітня 1933.

ЧИ ВИ ВЖЕ КУПИЛИ
ШИНКУ, КОВБАСУ Й ІНШІ ПОТРІБНІ
ВУДЖЕНИНИ НА СВЯТА?

КУПУЙТЕ В ЗНАНІЙ ФІРМІ
П. СТАСЮКА

ПОПУЛЯРНІСТЬ ФІРМИ МІЖ СВОЇМИ Й ЧУЖИМИ
ПОВНЕ ВДОВОЛЕННЯ ЇЇ ПОКУПЦІВ,
ЇЇ ПОСТІЙНИЙ ЗРІСТ ЧЕРЕЗ 15 ЛІТ
ГОВОРЯТЬ ЗА СЕБЕ.

ГОЛОВНИЙ СКЛЕП І ФАБРИКА П. СТАСЮКА:
124 First Avenue,
New York City

ФІЛІЇ П. СТАСЮКА:
628 - 5th Avenue (між 17 і 18 вул.)
Brooklyn, N. Y.
121 Nassau Avenue (Greenpoint)
Brooklyn, N. Y.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

На політичних вязнів.

Союз Українок від. 29 ім. Ольги Кобилянської вшанував цього року річницю смерти української геройки Ольги Басарабової рефератом, відчитаним на зборах. З тої нагоди ухвалено також вислати $5 на політичних вязнів. Гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

Антонина Яцишин.

КОГОЗ, Н. Й.

На „Просвіту".

На Шевченківськім концерті в Когоз переведено збірку, яка принесла $27.59. На панахиді зібрано $5.75. Разом $33.34. Розходу було $10.15. Лишилося $23.19, які вислано через Обєднання на т-во „Просвіта" у Львові. Жертвували по $1: о. М. Лисяк, Т. Грацонь, П. Гавришенко, О. Лесняк, Й. Дзямба, Й. Білінський, В. Жмуд В. Люблянецький, В. Мадараш; по 50 ц.: пані Лисяк, А. Ґеля, І. Ядлош, Н. Заблоцький, С. Палка, А. Мазурик, П. Ґуреш, О. Коник, Е. Сташко, пані Мадараш, Марія Шаршонович, П. Ракочій, В. Коник, Ю. Гончарик, Параскевія Жмуд, Меланія Дерлиця, Марія Кушнір, М. Галашин; дрібними $8.59.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ.

На Народній Дім у селі Полонна.

Нижче підписаний комітет допомоги будові Народнього Дому в селі Полонна, пов. Сянік, зібрав такі жертви на згаданий Дім: Від. О. О. Л. в Елізабет, Н. Дж., $15; по $10: від. І. О. О. Л. в Ню Йорку, І. Галущак, Т. Щерба, С. Базор; по $5: Жіночий Клюб в Елізабет, С. Цалинський, Центральний Комітет в Елізабет, Дочки України в Елізабет; по $3: о. Й. Чаплинський, М. Стиранка, П. Остапчук; по $2: І. Сахар, парохія св. Володимира в Елізабет, А. Масляний; по $1: М. Сухорський, А. Пирожак, П. Гоцко, А. Воротила, М. Ядловський, М. Баран, К. Боднарчик, В. Пакош, Юлія Жарська; решта дрібними. Разом $103.60, які вислано через Обєднання на призначену ціль.

Заразом взиваємо всіх інших наших односельчан, щоб по своїх місцевостях творили такі допомогові комітети і переводили, де тільки можна, збірки. Бо ціль, на яку підуть ці збірки, дуже гарна й корисна. В згаданому Народньому Домі буде приміщена читальня „Просвіти" й усі інші українські громадські установи.

За комітет допомоги: **Тимко Щерба, Іван Галущак, Семен Базар.**

ЕЛКТОН, МД.

З весілля на інвалідів.

На весіллі в гром. Іллі Бориса, коли він віддавав свою доньку, зібрані гості не забули і про старий край та зібрали між собою $10.65 на українських інвалідів. Зложили по $1: молоді Диворки, І. Борис, Т. Марущак, Й. Скочипис, Г. Косовський, Г. Говк; по 50 ц.: М. Білон, П. Баран, П. Бавуляк, М. Лиховит; дрібними $2.65. Разом $10.65, які переслано через Обєднання на призначену ціль.

Гість.

Обережний.

Ціперзон їде до Америки. Перед знакомим звіряється зі своїх побоювань.

— А що буде, як корабель затопиться? Адже все може в дорозі трапитися.

— Не бійся! — успокоює його знайомий. — Корабель так швидко не тоне, автім є ще ратункові човни.

— То, як ти думаєш? Може відразу поїхатиб до Америки таким ратунковим човном?

ГАРНИЙ ВІТЧИМ.

Артур Л. Бернстейн, що був колись бизнесовим менаджером молодого фільмового актора, Джекія Куґена, оженився з матірю актора, як його батько згинув в автомобільнім випадку. Через своє подружжя Бернстейн разом з матірю Джекія прийшов у посідання маєтку актора, котрий хлопчина заробив своєю грою, а котрий, кажуть, виносить 4 міліони долярів. Тепер Джекі Куґен домагається від матері й вітчима зложення звіту з заряду маєтком. Бернстейн казав наелектризувати брами своєї палати в Бербенку, в Каліфорнії, щоби не пустити нікому доручити собі позов. Позов усе таки доручено.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Свято в честь Ольги Басараб.

Наша громада торжественно відсвяткувала 13 березня ц. р. 14-ту річницю трагічної смерти української геройки Ольги Басараб. Свято влаштували новозорґанізовані відділи, чч. 20 і 21, Українського Червоного Хреста ОДВУ. Це перший раз в історії нашої громади, що самі українські жінки влаштували це свято виключно власним старанням.

Того дня в церкві о. Й. Чаплинський відправив панахиду за бл. п. Ольгу Басараб. Членкиці згаданих двох відділів У. Ч. Х., а також Дочки України і члени 65 відділу ОДВУ взяли в тій панахиді орґанізовану участь. О. Чаплинський виголосив проповідь, в якій пояснив хто була Ольга Басарабова, та серед яких обставин її замучено. Рівночасно о. Чаплинський закликав, щоб жінки орґанізувалися і орґанізованим шляхом працювали для визвольної ідеї.

Вечором того дня відбувся в Українськім Народнім Домі святочний концерт. Хор „Боян" під управою п. М. Ядловського відспівав гимн Українського Червоного Хреста. Далі пані Горін, предсідниця 20-го відділу У. Ч. Х. короткою промовою отворила свято. Вона також проводила концертовою програмою. Знов хор гарно відспівав дві патріотичні пісні. Панна Кусий з Джерзі Сити виголосила в англійській мові добре обдуману промову. Бесідниця пояснювала родженій тут українській молоді, хто була Басарабова, та чому ми шануємо її память. Вона закликала тутешню молодь ставати в ряди націоналістів і продовжати ту працю, за яку, згинула Басарабова.

Тріо — Марія, Оля і Віра Ґели з Джерзі Сити — відспівали дуже гарно кілька українських і американських композицій. Серед них „На могилу Ольги Басараб" і „Ой три шляхи". Святочну промову виголосила головна орґанізаторка Червоного Хреста пані Степанія Галичин з Джерзі Сити. Бесідниця наперед згадала про всецілу відданість геройки Військовій Орґанізації, а потім сказала, з яким героїзмом вона померла, замордовано польською поліцією. Та хоч як її катували, то проте Ольга Басарабова не зрадила нікого.

Бесідниця далі говорила, що Український Червоний Хрест ОДВУ в Америці старається перебрати на себе гуманітарну сторінку нашої визвольної боротьби, та старається придбати фонди для тих українських політичних вязнів, які, подібно як Ольга Басарабова, нині караються по польських тюрмах.

Друга частина програми випала також дуже добре. Хор „Боян" відспівав кілька пісень укладу п. М. Гайворонського, а ученик місцевої української школи, Франко Балик, віддеклямував з чуттям „Замучили її". Петро Федірко і Іван Юзефик, оба молоденькі хлопці з Міндон, відіграли на гармонії кілька українських пісень. В дальшій програмі забрав слово Іван Клок і висказав радість, що місцеве патріотичне жіноцтво взялося до активної громадської праці і відразу стануло на шлях, який хоч може і тернистий, але веде певно до відродження української держави. Цей шлях, це шлях українського націоналізму.

Хор „Боян" під управою п. Ядловського знов відспівав кілька пісень укладу проф. Кошиця. А учениця парохіяльної школи, Марія Небора, віддеклямувала з чуттям „Могила Ольги Басараб. Богдан Бучак, орґанізатор МУН, виголосив коротку, але ядерну промову і завзивав молодь до ідейної громадської праці в рядах українських націоналістів.

Виконавців програми нагороджувано рясними, щирими оплесками.

Переведено збірку на поміч політичним вязням. Зложили по $1: А. Горін, М. Федчишин, А. Жилка, Е. Сташко, Е. Воробель, А. Слободян, С. Галичин, Р. Слободян, М. Ґаліновичм, А. Рудкевич, Д. Гобер, Т. Чичіль, І. Клок, К. Пілат; по 50 ц.: пані В. Буката. Дрібними $9.96. З відзнак і тикетів $77.85. Разом $99.31. По відчисленні видатків і $5 на місцеву церкву, вислано $40 через Централю ОДВУ на політичних вязнів і залишено в касі обох відділів по $15.23.

Свято закінчено відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Іван Клок.

Закукурічився.

— Що тобі? Чого ти такий розжалоблений?

— Так! Вже раз буде кінець!

— Який кінець? Що?

— Я візвав цього драба, Іваська, на двобій, на пістолі й буде вже раз кінець. Або я його убю, або він мене, але на кожний випадок буде одного драба менше на світі!

З дощу під скап.

Один молодий чоловік старався за руку гарної і при тім вибагливої дівчини. Його мати казала:

— Ти, сину, мусиш багато працювати, якщо хочеш здобути її.

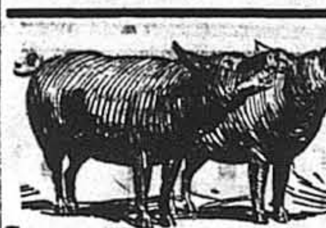
А батько додав:

— А ще багато більше, як уже здобудеш!

Дібране подружжя.

— Як тобі ведеться в подружжі?

Акторка: Як у театрі: одна **сцена** за другою.

У НАС УСЕ ЗНАЙДЕТЕ
МЯСНІ ПРОДУКТИ
НАЙВИЩОЇ ЯКОСТИ
НАША СВІЖА Й ДИМЛЕНА ШИНКА, КОВБАСИ, УКРАЇНСЬКІ РУСЬКІ, ПОЛЬСЬКІ, УСЕ СВІЖІ. МЯСО ПРЕРІЖНИХ РОДІВ БЕЗДОГАННЕ.
Приймаємо замовлення на варення або печення мяса на весілля й інші забави.
A. LUKASEY
200 AVE. "B"
COR. 12th STREET
NEW YORK CITY

ДО СТАРОГО КРАЮ
поспішними пароплавами:
BREMEN·EUROPA
Поспішні поїзди при пароплавах „Бремен" і „Европа", в Бременгавен, запевняють вигідну подорож до старого домашнього міста.
Або подорожуйте на популярних поспішних пароплавах
COLUMBUS
HANSA · DEUTSCHLAND
HAMBURG · NEW YORK
Знамениті залізничі получення з Бремену до Гамбурґа.
Ми допоможемо вам роздобути гостинні й іміґраційні візи для ваших европейських свояків.
Ближчих інформацій уділить вам ваш місц. аґент або
HAMBURG-AMERICAN LINE
NORTH GERMAN LLOYD
57 BROADWAY, NEW YORK

НА ВЕЛИКОДНІ СВЯТА
КУПУЙТЕ ШИНКИ, КРАЯНІ Й СІКАНІ КОВБАСИ, КИШКИ Й ІНШІ МЯСНІ ВИРОБИ
В ДОБРЕ ВІДОМОГО МЯСАРА
МИКОЛИ ГЛАДУНА
166 AVENUE B, NEW YORK CITY
ВИРОБЛЯЄ ВСІ МЯСНІ ПРОДУКТИ ЛИШЕ ПЕРШОЇ ЯКОСТИ.
ПРОДАЄ ПО УМІРКОВАНИХ ЦІНАХ. 93

ТАК! ПИСАНКИ!
НА ДАРУНКИ СВОЇМ І ЧУЖИМ
вже можна дістати
І ТО НАЙКРАЩІ УКРАЇНСЬКІ ВЕЛИКОДНІ ПИСАНКИ
розписані й розмальовані найкращими артистками-писарками.
1 писанка .... 60 центів
Пів тузина писанок .... $3.00.
В ціну вже вчислено кошти висилки й асекурацію посилки.
Замовляйте:
"SVOBODA,"
81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗВІЙКИ (РОЛЬКИ) НА ПІЯНОЛЮ
знижено до пів ціни.
Замовте собі на
ВЕЛИКОДНІ СВЯТА!
(Лише в Сурмі можна набути).
86 Христос Воскрес зо словами 50 ц.
85 Согласно (Воскресна) .... 50 „
84 В сильній надії, церковна .... 50 „
83 О Богородице (церковна) .... 50 „
82 Пречистая Діво (церковна) .... 59 „
81 Назарета (церковна) .... 50 „
80 О, хто, хто Николая любить 50 „
НАРОДНІ ПІСНІ:
79 Козак відїжджає .... 50 „
78 Сонце низенько .... 50 „
77 Ой ти, дівчино .... 50 „
76 Ой, у полі три криниченки 50 „
74 Ой, ходила дівчина .... 50 „
72 Ой, верше мій, верше .... 50 „
70 Пісня про Петлюру .... 50 „
66 Марш Садовського .... 50 „
53 Поправини (весілля) .... 50 „
51 Українське весілля ч. II .... 50 „
50 Українське весілля ч. I. .... 50 „
46 Біду собі купила .... 50 „
45 Гречаники .... 50 „
44 Ревуха .... 50 „
40 Галичанка; О, Україно .... 50 „
39 Ой, видно село (стрілецька) 50 „
35 Заповіт Т. Шевченка .... 50 „
33 Любощі (вальц зо словами) 50 „
30 Там за тихим за Дунаєм .... 50 „
19 Не пора, не пора .... 50 „
2 За Тебе, Україно .... 50 „
Хто бере 10 звійок, одну додаємо даром. Хто візьме всі 28, дамо за 11 долярів. (Наша пересилка). Замовлення посилайте на адресу: 90-
SURMA
BOOK & MUSIC CO.,
317 E. 14th ST., NEW YORK, N. Y.

Д-Р С. ЧЕРНОВ Европейський спеціяліст.
● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
Офісові години 10—8; неділя 11—2. Жінка-доктор до обслуги.
● Промінї X & флюроскоп $2.00.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12. ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

МИРОН ЛИТВИН
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Без ріжниці, як далеко поза Нюарком. Враз і потреби телефонуйте до нас. Обслуга щира і чесна. — Office:
383 MORRIS AVENUE,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-5347

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(137)

Коли збожеволілий князь пустився в сторону Джейн, щоб її схопити, вона миттю відскочила на бік. Але князь далі гнався за нею. Кімната не була дуже велика. Остаточно Джейн знайшлася у вуглі кімнати. Простягнувши руки і викрививши дико своє обличчя Сборов вже був певний, що її зловив. Втім з іншої кімнати роздався голос Анети: „Пані, відчиніть".

Запановуючи над своїм страхом Джейн відповіла: „Не тепер, Ането, не тепер. Ти будь тепер там де ти є, аж промине небезпека". „А що вам грозить, пані Джейн?", допитувалась Анета. Та Джейн не мала часу на це відповідати. Збожеволілий маняк вже був близько неї. В томуж моменті зявився на порозі грубий чорний невільник. Сборов зупинився і вплив в нього очі.

В темно освітленій келії, з дивачною окрасою на голові цей чорний невільник викликав в Сборова привид. Йому видалося, що це його жінка. Він закрив ліктем очі і почав верещати: „Ні, ні, Кетті. Лиши мене. Я не можу йти з тобою. Остав мене, я тобі кажу остав мене". З тими словами він обернувся і вискочив через вікно на двір.

Зі двору попри його крик чути було наперед стукіт його тіла об землю, а далі гарчіння леопардів. Ще далі роздався ще один страшенний крик Сборова, а потім все втихло. Тільки виразно гарчали ще леопарди зараз таки недалеко вікна. Ясним було, що сталось. В келії запанувала тишина. Всі думали про долю Сборова. Та чи краща була доля Джейн і Анети?

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.

ІВАН БУНЬКО
Новий Український Ундертейкер
заряджує погребами по ціні так низькій, як $150. Обслуга найкраща.

JOHN BUNKO
Licensed Uundertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified Funerals as low as $150.
Telephone: Orchard 4-8088

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".